

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:

VEZÉRFONAL
A KÉMIAI GYAKORLATOKBAN

ORVOSTANHALLGATÓK SZÁMÁRA

Dr. med. RÖHMANN F.

Fordította
HUBER ALFRÉD.

A szöveg közé nyomott 17 ábrával, két fénynyomattal és egy színnyomatú spektrumábrával.

Ára füzve 2 forint 40 kr.

Legjobb és Leghíresebb
Pipere Hölgyör
La VELOUTINE
Különleges Rizspor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Óvás!

Tisztán tojás sárgájából készített

SZAPPAN

kapható kizárólagosan csak

LATZKOVITS A.

férfi-divatüzletében

Budapest, IV., váczi-utca 22. sz.

(Nemzeti szálloda épület.)

Ezen általam 15 évvel ezelőtt feltalált tisztán tojás sárgájából készült szappan használata azon különös előnnyel jár, hogy az arcot feltisztítja, s azt természetes üdőségében megtartja. Minden más — hasonló elnevezés alatt forgalomban levő gyártmány — szappantálmányomnak gyenge utáztása, melynek sárga színe festék által — mesterségesen uton lesz előállítva. Gyártmányom minden egyes darabja özömetet és aláírást viseli.

Ezen most jelent meg: **KENNAN GYÖRGY** Ezen most jelent meg:

SZIBÉRIA

A Century Magazin-ban megjelent közlemények nyomán ford. Zempléni P. Gyula 8-adt. 22 ívnyi tartalommal. Bólti ára 1 frt 20 kr. Kapható minden könyvkereskedésben és valamint a kiadónál Deblier József könyvkereskedésében Bécsben, II., Prater-utca 9. sz.

Sternberg & Co. Festv.
Hangszer-Ipar
Budapest, kerepesi-út 36

Kitüntetve számos mezőgazdasági kiállításon.

Elismerések jockey-cluboktól.

KWIZDA

cs. és k. szabad. **Restitutionsfluidja**
(mosóvíz lovaknak)
1 palaezkkal 1 frt 40 kr.

KWIZDA

korneburgi marhatáp-pora
lovak, szarvasmarhák és juhoknak
1 doboz 70 kr. 1/2 doboz 35 kr.

Kwizda erő-tápláléka lovak és szarvasmarhák-nak. — Ládikában 6 frt és 3 frt, s dobozokban 4 30 kr.

Kwizda lópata-vaselinje (pata-fentartó szer). — Egy szelencével 1 frt 25 kr.

Kwizda pata-ragasza (mesterséges pataszárú). — 1 rúd 80 kr.

Kwizda sertés-pora, a hizás előmozdítására s a lefogott állatok fölsegítésére. Nagy doboz frt 1.26, kicsiny 63 kr.

Kwizda mosószappanja házi állatok számára. — Egy darab 40 kr., kis szelence 80 kr., nagy szelence 1 frt 60 kr.

Kwizda nyergeszappanja, a nyereg és bőrszer-szám tisztítása, fényesítése és főtartására. Egy szelence 1 frt.

Az utánzásoktól való védekezés szempontjából ügyeljünk a főnebbi védjegyre.

Kwizda Ferencz János, ker. gyógyszerész
Korneburgban, Bécs mellett,
a cs. és kir. osztrák és a kir. román udvar szállítója,
állatgyógyászatra nézve.

Póletét a Magyar királyság számára Budapesten
Török József gyógyszerésztárában.

Nagyban és kicsinyben kapható a gyógyszerésztárában és drogistáknál. 4298

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:

CSIKY GERGELY
AZ ATYAFIAK

REGÉNY.

Ára füzve 1 frt 50 kr.

AZ ATLASZ-CSALÁD.

CSIKY GERGELY REGÉNYE.

Ára füzve 2 forint.

A legújabb és legkitűnőbb
Dr. Hebra-féle arcztisztító kenőcs
és bőrszépítő szappan!!!

A Dr. Hebra arcztisztító kenőcs kitűnő hatása az a bőr mindenféle tisztálattal szemben, melynek szűlő, napfény, nedvesség, pattanás, vörösség. A birt fehérit és bársny puhává teszi. **1 tégely ára 35 kr.**
A Dr. Hebra bőrszépítő szappan állandóan a kencecsel használva kitűnő és megbecsülhetlen mosó szappan. Az arcz bőrt lágyítja, üdösíti és csakhamar feltölti szépséget kölcsönöz. Gondos készítés, kellemes szaga és olcsósága miatt ma már minden ház mosószappánjának megjelölés. **Egy darab szappan ára 35 krajczár.** — **Magyarországi forgalmazók:** Török József gyógyszerésztárában Budapesten, király-utca 12. és Kanitz Ödön gyógyszerésztárában B-Gyarmaton.

Meglepő hatása
a Czerny-féle „keleti rózsatej”

mely oly szép, gyengéd, ragyogó fehér
ÜDE IFJU ARCZSZINT
kölcsönöz, minő **summi más**, ép ily ártalmatlan szerrel el nem érhet, kitűnő szer a bőr minden tisztáltságá ellen; elavoltítja a sárga vagy barna arczzint. **Ára 1 frt, balzsamszappan hozzá 30 kr.**

Czerny-féle „TANNINGENE”

a legjobb öntmentes, teljesen ártalmatlan, rögtön ható
HAJFESTŐ-SZER

mely a haj, szakál, valamint a szemöldöknek a leggyengébb módon és már egyszeri használat mellett teljesen megbízhatóan és kifogástalanul ugyanazon fényű szőke, barna vagy fekete természetes színt adja vissza, melylyel a festés előtt bírt és mely aztán sem szappannal, sem gőzfürdőben többé le nem megy. **Ára 2 frt 50 kr.**

Szappanok, pouderek, szárvizek, parfümök stb.
Törvényesen védett, legteljesebben megvizsgált és valódi minőségben kapható:

Czerny Antal J.-nél Bécs, I., Wallfischgasse 5.
Sztéküldés azonnal utánvét mellett, megrendelések 5 firtól kezdve szállítási és csomagolási költség nélkül. **Leírások az összes készítményekről kívánatra ingyen és bérment.** Raktárak a nagyobb gyógyszerésztárában, illatszerek és fodrászüzletekben; mindig határozottan **CZERNY** készítményét kell kérni s mindenütt visszatartani.

Raktárak a következő gyógyszerésztárában:
Budapest, Török József, király-utca 12.
Árad: Ring, Elias, Kündy; Budapest: Neruda; Balonyes: Tóth; Debreczen: Rotschnek; Kassa: Wandraschek, Nagy, Molnár; Kolozsvár: Palóczy; Komárom: Kirchner; Ungvár: Hoffmann; Lugos: Vértess; Miskolcz: Dr. Herz; Szeged: Barscsy, Hibay; Temesvár: Jahner stb.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

KERESKEDELMI SZOTÁR

A M. T. AKADÉMIA ÁLTAL KIKÜLDÖTT
SZAKBIZOTTSÁG KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL

SZERKESZTETTÉK

BALLÁGI MÓR ÉS GYÖRGY ALADÁR.

A M. T. AKADÉMIA KIADASA.

I. NÉMET-MAGYAR RÉSZ.

Eddig megjelent az I. és II. füzet. — Ára egyenkint 40 kr.

Az egész munka (német-magyar és magyar-német rész) 50 ív terjedelemben f. 1891 év végéig fog megjelenni 10 füzetben. Egyes füzetek nem kaphatók.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapesten (Egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

PASTEINER GYULA.
A MŰVÉSZETEK TÖRTÉNETE.

A LEGRÉGIBB IDOKTÓL NAPJAINKIG.

352 ábra a szövegben.

MÁSODIK VÁLTOZATLAN KIADÁS.

Eddig megjelent az I. és II. füzet. — Ára egyenkint 60 kr.

A teljes munka folyó 1891. év végéig 10 füzetben egyenkint 5-

6 ív terjedelemben fog megjelenni. Egyes füzetek nem kaphatók.

26. SZÁM. 1891. BUDAPEST, JUNIUS 28. XXXVIII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt fél évre — 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt fél évre — 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 6 frt fél évre — 3 * Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott vitéldij is csatolandó.

BAKSAY SÁNDOR.

EZELŐTT négy évvel mutattuk be Baksay Sándort az író, a «Gyalogsvény» íróját; ma bemutatjuk a **lelkész**, kinek kunszentmiklósi lelkészsége 25 éves jubileumát ünnepli ma a kunszentmiklósi református egyház közönsége.

A mennyire mi Baksayt ismerjük, pedig ismerni véljük, ha ő rajta állott volna, rá és Kunszentmiklósrá nézve is ez a nap csak olyan lett volna, mint a többi, mert ő sem ünnepelni, sem ünnepeletni nem szeret. Tudták ezt barátai, azért oly titokban készítették elő, hogy mikor neki tudtára esett a szándék, már akkor jóval több volt, mint szándék, úgy, hogy nem is maradt egyéb választása, mint elfogadni és viszonzni azt az üdvözlő szót, melyben az egész közönségének szeretete nyilatkozik. Kétségkívül csatlakozik ehhez lelkészársai üdvözlő szövege is, — főként a solti egyházmegye lelkészei, melynek kötelekeibe tartozik, ő levén az esperese, — és mi szívesen bocsátjuk magunk előtt a tisztelt lelkészi kart; de utána rögtön a «Vasárnapi Ujság» következik, ki az ünnepeletben egyik legrégibb munkatársát, és pedig számos évekig kizárólag saját munkatársát köszönti.

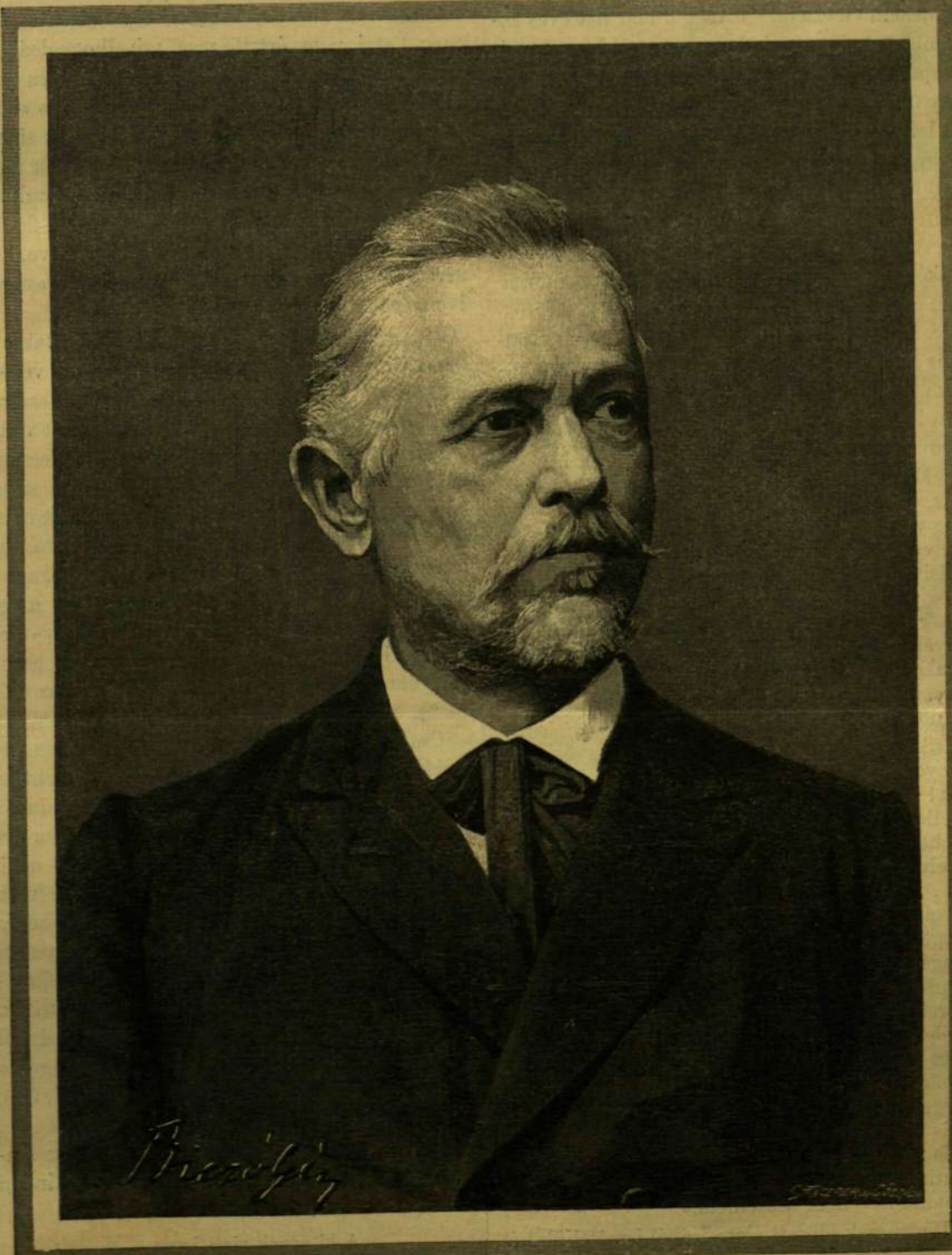
Most, négy év múlva, midőn újra bemutatjuk, elég volna csupán akkor fölkeresnünk irt önéletrajzára hivatkoznunk; de mivel most nem az író, hanem a lelkész állítjuk előtérbe: élethivatásának azon oldalával kellene s kell is foglalkoznunk, a melynél fogva e jubileumra rászolgált.

Baksay Sándor, mikor Budapestre rándul s ezt nem ritkán teszi, nem szokta elmulasztani meglátogatni lapunk szerkesztőségét, az ő irodalmi otthonát, hol szívesen tölt el néhány negyedórát bizodalmas beszélgetés közben, melynek töle eredő része ép oly kedves, ép oly élvezetes, mint iratai. Nem kevésbé kitűnő elbeszélő, mint a minő író s beszédében a közvetlenség, mely saját élményeiből és észleleteiből meríti anyagát s hamisítatlan mivoltában adja tovább, a kedély melegsége, a lélek játszi szellemessége bizony maradandó hatást gyakorolnak a hallgatóra s jól bevesődnék az emlékezetbe.

Az ily bizalmas elbeszélések alkalmával töle magától hallottakból, melyek életére vonatkoz-

nak, és hozzá közel állók s lelkesi pályáját figyelemmel kísérek elbeszéléseiből kíséreltük meg összeállítani az itt következő vázlatot, mely Baksayt, mint papot akarná bevezetni a nagyobb közönség elé.

mely az egyben külön választja az embert és az író. Ha van helye e megkülönböztetésnek, sokkal inkább meg kell, meg lehet és meg is szokás különböztetni az emberben a lelkészt és az író. Baksaynál azonban e megkülönböztetésre semmi szükség nincs. Nem mondjuk ugyan,

BAKSAY SÁNDOR.

hogy *«hallván a lelkész, fölsimerjük benne az író»,* de bizást mondhatjuk, hogy *«olvasván az író, felismerjük benne a lelkészt, — még pedig a kálvinista lelkészt.»* — És pedig, — mint egyik bírálója mondja a «Budapesti Hírlap»-ban, — felismerjük a lelkészt a nélkül, hogy a papokodásnak, kegyeskedésnek egyetlen árnyékával is találkoznánk benne, és a kálvinistát a nélkül, hogy kálvinistasága a más hitűek érzelmeit csak a legkevésbé is sértené. Midőn egyik pap barátja azt a szemrehányást tette neki, hogy tollával még semmi szolgálatot nem tett a maga egyházának, méltán felvehette tehát vissza: «Hát szolgált az én tollam valaha más érdeket, mint ugyanazokat, melyeket szolgálni papi tisztém is rendeli: az egyházaméit?» — «Igen, de a prédikációk!» — «Hát nem prédikációk azok, csak hogy nem a katedrálból?»

Mi «olvasván az író, mindenütt felismerjük benne a lelkészt»: de hát vajon «hallván a lelkészt, felismerjük-e benne az író?» Erre talán a kunszentmiklósi egyház közönsége felelhetne legjogosabban. — És talán felel is a mai jubileumi ünnepelésével.

A költőről mondják, hogy *non fit, sed nascitur.* A pap már a legtöbb esetben csak *«fit».* Lesz, — szokta mondani. — *Lesz, ha lehet, vagy, ha más nem lehet.* Ő rá magára ez a mondaná nem áll. Baksay, bizást mondhatjuk, papnak született, talán hivatásszerűleg is, de mindenetre tradíciójánál fogva. «A katedra» — mondja korábbi életrajza — «A katedra! Ez az atyai böles gondviselés a katedrát jelölte ki nekem életemre; e végből már hat éves koromban tudtam minden nagy-, déd-, szép- és ősapám nevét, kik több mint kétszáz esztendő óta (1630) szakadatlan rendben valamennyien az Istent szolgálták.» (Mellékesen jegyezzük meg, hogy a hazának sem maradtak adósai. Abaujmege történetében fegyverrel és Verbőczyvel szerepelnek a Baksayak. Baksay István I. Rákóczy Györgynek kedves szolgálója, később a Rákóczy-Wesselényi mozgalmakban a mozgalom egyik tényezője, rendezője és böles mérséklője. A család őse, Baksay Tamás, Eger és Szatmár védelmében tüntette ki magát.) Ezek, — nem a fegyveres, hanem a bibliás ősök, — ha van benne kevéség, ezek az ő kevelysége, kikre ő oly büszke, mint egy Montmorency.

«Mátfél év alatt, — folytatja az idézett életrajz, — az egész Baranyát végig prédikáltam s alig volt vasárnap, melyen az én jól betanult s kedvel elmondott prédikációim egyike, vagy másika a szép Baranya valamelyik templomában meg ne rikatta volna azokat a tisztas, szabályos fehér arczokat, kik a zintertem gyalog-székeiről figyelve szegezték rám tekintetüket, s helyeslő gyakori fejbőlintással adtak igazat Fördös Lajosnak, Kiss Ádámnak és Zágonyi Albu Ferencnek. Minő diadalmak voltak azok!»

«Szép ligetes Ormánság, patakos mezők, bársonyos hegyek, sugárzó ormok ott a Dráva mentén! Annak a sovány kévécskének, melyet ez az egyetlen kéz összetartozott, minden kalásza a ti méhetekből sarjadzott ki. Az én nyelvem a ti nyelvek. Egy egész külön faj, mely Szigetvártól... nem; feljebb; mely Csurgó-Berzencze-Zákánytól le Eszékig a Dráva balpartján minden idegen néppel való érintkezéstől s elegyüléstől magát szigorúan megoltalmazva él; melynek Árpádkori szójárásán és szokásain legfeljebb ha a reformáció változtatott valamit; mely fiát szolgának, leányát szolgálónak soha senkihez ki nem adja, s így ezen a révén sem fogad be idegen modort: tizennyolcz esztendeig nem ismertem idegen szót, még más magyart sem, csak a tiedet, más életet, csak a tiedet, más dalt, csak a tiedet, más tradíciókat, csak a tiedet. Némának kellene lennem, ha a te nyelvedet — noha zengését elfeledtem — nem beszélném.»

Ugyancsak idézett életrajzából ismételiük hét éves tanári működését a halasi gimnáziumban, honnét 1862-ben költözött papnak Csanádra,

egy szép virágzó községbe a bajai Duna mellett.

Azelőtt is merítették már Horatiusból; most hasznát is vette, kivált két sorának:

O cives, cives! quaeranda pecunia primum,
Virtus post nummos!

Noha maga sohasem értett a pénzesinálás mesterségéhez, szívezen csinált azoknak, a kiknek gondja az ő lelkét nyomta. Ezek a vagyonos, sőt gazdag emberekből álló népes ref. egyházak a Duna mentén, mondhatni, saját zsirjukba fuladtak — papiroson. A papiros tele volt zsirral — már mint egyházi adóhátalékokkal, melyeket félt sürgetni és róstell beszédni. Egynehány fiatal lelkész, az őregebbek buzdításával, elkövette azt a nagy hazafiatlanságot, hogy megpróbálta nemcsak megkövetelni, de be is kéregetni, a kunyorálástól kezdve az agyonbeszélésig, sőt még tovább is, semmi eszéköt próbálatlan nem hagyva, beerőszakolni azt, a mi az eklésziáé. Persze! most könnyen megy a dolgot. A hátraléklistát beküldjük az esperesnek, esperes az alispánnak, alispán a szolgabíróknak, és október elején egyet kukorékol a község háza kakasa: «kukorékú! kurátor! teríts abroszt az asztalra!» Aztán rázza ki a sok pénzt; alig győzzük összeszépíteni, a mi az asztalon nem férve, szét gurult.

Hát a sok szegény özvegy papné és papi árvák? kérdezte annak idejében Szász Károly, utána Csikay, utána Baksay is. A mire Pataj, a jó Dunapataj, másik kérdéssel felelt: Hát az én árvám? Erre aztán a három esperes nem tudott felelni, csak annyit, hogy «O cives cives!» Ezt meg Pataj nem értette meg, mivelhogy deakul van. De megértette a többi 24 egyház és egy esinos kis alapot segítettek összerakni a «lelkész gyámegylet»-nek, a mi a papoknak sincs ingyenben, s ezért az őregebbek, — kiknek úgy sem marad már árvájuk, — távol is maradtak tőle. Bezzeg kapott rajta a fiatalja; mert a fiatal ember szereti ám a feleségét, s fáj a szíve, ha arra gondol, hogy ez az édes lélek még özvegyen is maradhat.

Ezen és efféle mozgalmakban ott látjuk Baksay kezét is működni, hol simábban, hol némi vehemenziával, mindig célra, sokszor távoli célra gondolva. Néha talán nem értik, mert hát valljuk meg: nem is bír nagy informálási képességgel, de hisznek benne. S a legékebben szóló kapacitáló erő a bizalom, a hit. Azért hát nem is kell gondolni, hogy ő az ő kicsiny körében talán diplomatiszál. Semmi sem világosabb, mint az ő ügykezelése. Legfeljebb közgyűlési megnyitó beszédei, melyek néha a Kisfaludy-társaság ülésére emlékeztetnek, midőn az esperes hangban okvetlenül is fodrot vet az írő nedű.

Csanádról 4 évi szolgálata után Kunszentmiklóstra ment Baksay. Ment; de nem ment az könnyen. Gyökeres fát nyár közepén ültetni más földre! Száll a madár *ágról-ágra*, de nem ám *fészekről-fészekre!* Kivált a kinek, mint ő neki, semmi kielégítetlen vágya nincs; a mi volt, mind teljesülvén van mindenben. Még a katedra is, szokta mondani, sőt a templom mennyezete is, sőt a nép is egészen olyan, a minőről álmodott. Nehéz volt ezt elhagyni, és évek teltek, míg szíve gyökeret vert abba a földre, melyből aztán ki nem szakasztá többé semmi, vagy ha kiszakasztja, el nem ülteti, és ha elülteti, felő, hogy hiába ülteti.

Mert volt neki több megtisztelő — «szerecsése», mint a leányról szokás mondani, Minden városnak van olyan forrása, hogy:

A ki annak vizét issza,
Vágyik annak szíve vissza.

Ilyenek tartják a kunszentmiklósiak is a

Bak-ért. Valószínűleg ez fogta meg Baksayt is. Bár nem mindenkire van ilyen hatása; mert egy időben Kunszentmiklósi papjai gyakran változtak. Volt idő, — hallottuk elbeszélni, — mikor egy konvent alkalmával egy szobácskában öt pap volt jelen, a ki mind kunszentmiklósi pap volt. Fördös Lajos, Könyves Tóth Mihály, Szász Károly, Könyves Tóth Kálmán és Baksay Sándor.

Másnap Tisza Kálmánál volt nagy konventi ebéd, ott volt az öt kunszentmiklósi pap is; el is beszéltek Tiszánéknak a nevezetes találkozót. — «Hát aztán melyik volt már most az öt között a legkülönb?» kérdezte Dobos. (Ki is kérdezhette volna más?) — «A kit legnagyobb helyre vittek,» — szolt mindjárt valaki. — «Nem; a kit legbamarább elvittek,» vélte ismét más. — «Nem; — szolt oda egy malicziózus püspök, — a ki legtovább kibirta őket.» — «Nem; — felelt a kegyelmes asszony, — a ki legjobban szerette őket.» Már pedig ez Baksay volt, így Baksay a «legkülönbőség» kérdésében szintén nyert voksot. Igaz, hogy csak egyet.

Nehezen szerette meg Kunszentmiklóst, de igen megszerette. Hát viszont? Mert hát a papnál ez a fő. Más fajta ember, — doktor, jegyző, bíró, prókátor stb. nem sokat törődnek vele, nem is keresik, szeretik-e őket, vagy nem; de a papnak fél fizetés, ha szeretik. No hát, Baksay aligha részesült valaha Kunszentmiklóson ama rajongó szeretetben, mely a fiatal papokat szokta környezni; ő ebben a tekintetben mindig öreg pap volt, mint a hogy örökre megmarad írói fiatal nemzedéknek. De a szeretet helyett egy másnemű rokonszenv környezi. Biznak benne a legnagyobb mértékben. Ezt igyekezett is megérdemelni. És a mi része van a kunszentmiklósi közönség szeretetében, mert az is van, az nem magáért, vagy nem csupán magáért sugározza őt körül.

Van az ő házában, a mi összegyűjti ezeket a sugarakat. Baksay háza boldog ház, és Baksay boldog ember, — és tegyük hozzá: boldog pap. Lesz-e valami maradandó nyoma Baksay 25 éves működésének Kunszentmiklóson, s mutatkozik-e már e nyomoknak valami nyoma? Sok változás történt 25 év alatt Kunszentmiklóson, s ezekből nem egy az ő javaslására, közreműködésével. Ott van egy gazdag takarékpénztár díszes épületével, melynek atompai az ő kezében mozdultak meg; egy régi alapjáról újabb alapokra fektetett kis gimnázium, mely vagyonaiban, berendezésében, diszeplinjában, eredményeiben kiállja a versenyt az ország bármely hasonfokú intézetével; egy jól rendezett egyházi gazdálkodás; a gimnázium részére nyert jelentékeny alapítványok; a gimnázium kiépítése, s a esinosan restaurált parókia, a parókhiát környező szép két park, melynek történetét Baksay deák versekben írta meg. és ha Isten engedi, a hatalmas, épen most száz éves templom renoválása, mindezek létrejöttek, s lehet, oda fejlődtek volna, a hol ma vannak talán nélküle is: de abban, hogy Virágh Mihály püspök egyháza újra visszamelkedett az egyházak rangjában oda, a honnét évtizedek óta lassanként aláhanatlan, abban nagy része van Baksay Sándornak, az ő kitartásának, hűségének, szeretetének.

Huszonöt esztendő alatt két főgondnokkal, három algondnokkal szolgált a kunszentmiklósi egyházat. Presbyterei ugyanazok, a kik előzőtt 25 évvel voltak. Itt haláláig szolgált minden ember. Ez a követkevése az egyházvezetőinek kihat az egész egyházra, és maradandó lesz. Baksay konzervatív. Ő nem hagyja el helyét, de nem is bocsátja, a kikkel kezelt fogott.

S ez az egyik titka az ő sikereinek. Jó lenne, ha eltanulnánk tőle, a kiknek vannak céljaik.

TÖRS KÁLMÁN.

FÖLEBBEZÉS.*

A mi kis Emmánkra büntetést szabta k, Én édes Istenem épen miattad. Estéli imánkkal, — szárnya megoldva, — Téhozad szállt szívünk összefogóva, Mikor — örök rejtély: hogy, hogy nem esett? — Szegény kis Emma nevetett.

Szíve valamiké' kiszállt a körből... — Oh, mi is vonná még mennybe a földről? — Lehet, emlékei az édes mának: Incselkedve, felé rózsát dobáltak. Szálltak, szállógáltak a szíve felett, S egyszer csak — rájok nevetett.

Vagy talán ott járt már gondolatjában, Hová anyja hordja: — tündér országban. S a beszélő szőlő, csengő dió ott, Valami mosolygóst, ép neki szolgált. Már látta a forgó, gyémánt hegyeket: S lelke örömtől repestt.

Ezért most szemébe könyű szivárog. — De Uram, ugy-e te ezt nem kívánod? Szólj, szívem megdöbben ez ítéletre, — Világok ura, hisz örök, nagy vagy te! Hatalmadon azzal, szőlj, csorba esett: Hogy a kis Emma nevetett?!

Nem e győnge gyermek, de Uram én, én, Hitemmel itt állok az örvény szélén. A vihart, vést, eddig épen kibirta. De ez a könyesepp ah, még elborítja. Szólj, hogy imádság az Uram, te neked, Hogy a kis Emma nevetett!

SZABOLCSKA MIHÁLY.

A HALÁL ÓRÁJÁN.

Epizód az 1849-iki hadjárataból.

Nem kérdésből mondom el; ezzel már rég elkéstem, de különben is sokan vannak, a kiknek az efféle dolgok fölemlítése nem igen tesz szik; mindamellott örök emlékül ide iktatom a következő jelenetet, melynek lefolyásában nekem jutott a keserves szerep.

A peregi és zsigárdi nehéz napok után, midőn minden szépitgető hírek és tudósítások dacára, azzal a bizonyos harmadik faktoral kellett számolnunk, a mely utóbb kétszáz ezer szuronyt hozott a nyakunkra, vagyis más szavakkal, midőn Csémnél a harcztéren fölépő orosz tüzerűség legelőször kényszerítette hátálrasa lovasság rohamoszlopait: ez időben már, a mint ez magától értődik, élelemzés dolgában nagyon is meg voltunk akadva.

Ezt leginkább a lovasságról mondom, mely többszörös elfoglaltsága folytán a lőtápról egyáltalán nem gondoskodhatott, hanem ott vert be tábori czölöpeit, a hol erre nézve parancsot kapott. Lovaink a nagy hőség, ide-oda való menetelés, huzódás, rohamok és egyéb mozdulatok folytán, végképen kimerültek. Ily körülmények között a tápszernek egyenes úton, vagy sarezókással előteremtése életkérdéssé vált. Az altisztekben minden áron fenn kellett a bizalmat tartani, nehogy azt lássák, hogy a tiszt csak is reájuk támaszkodnak, a legénységet pedig portyázó csapatokban szelnek ereszteni már csak azért sem volt tanácsos, mivel valamely útszéli csapszék valószínűleg végképen tönkretette volna a szomjas és éhes embereket. Elhatározták tehát, hogy az ezred számára három tiszt vezénylete alatt, három 12—12 emberből álló csapat sarcolásra indul, s e célra önkénteseket keres a legénység sorából.

Az első felhívásra, századomból valamennyi régi szolga önként ajánkozott, míg az újonczok közül senki sem szoltal fel.

Kiválasztottam tehát tizenkét embert, kiknek

* Főlovasatott a Kisfaludy-társaságban.

mindegyike akár husz orosz lovasnak is megfelelt volna. A legőregebb köztük nemes *Bacsády Áron* szalonai születésű köztívész volt, ki már az ezrednek Bécsben való állomásozása alkalmával, az ottani katonai körök figyelmét magára vonta.

Tizennyegy éves korában került az ezredhez, s azóta egy napig sem volt távol szakaszától. Altiszt nem akart lenni, s különös kegy gyanánt csakis azt kötötte ki magának, hogy tizennyolcz évi szolgálatának elismerésül, saját tetszése szerint választhasson háts-lovat az időként beérkező nyers remondákból.

Deym gróf ezredes, ki Kilitinél hagyta el az ezredet éjszakának idején, Bacsádyt rá akarta venni, hogy vele együtt szökjön meg, mit azonban a vén huszár büszkén visszautasított. Nem árulta el ugyan *Deym* szokási tervét, de esküjéhez mindvégig hű maradt. Bacsádytól nem kértem ugyan arra nézve tanácsot, merre induljak szénát és zabot keresni, de annyit mégis megírtam, hogy véleményét kivettem belőle.

— Ha úgy volnék, mint a vitéz főhadnagy úr, — kezdé *Bacsády*, agyoncsigázott, pompás fekete lován előrehajolva, — hát ott keresném a fúrászt a muszkák háta mögött, mert előttük ugyan semmit sem kapunk.

Vagyis, más szavakkal, azt javasolta *Bacsády*, hogy az ellenség tábori vonalán átesusva, sarcoljuk meg a vidéket.

Miután ilyesmit természetesen csak éjszakának idején lehetett megkísérteni, mindössze három óra jutott a veszedelmes expedíció keresztülvitelére.

A legénység levetette fehér köpönyegét, és a ki szerét tehette, rongyokkal kötözte be lova lábait.

Az orosz-osztrák tábori tüzek, mint valami pislogó kanócok bujdosnak a bokros terepen. Nem kellett tehát valami különös ügyesség ahhoz, hogy a helyes irányt kiválasszam, a melyen hátukba kerülnek. Embereimnek szigoruan megírtam, hogy azon nem várt esetre, ha engem valami baj érne, *Bacsády* vezetése alatt rögtön megfordulva, a táborba vonuljanak vissza. Félóra óvatos menetelés után valami hosszú épület-formát láttam magam előtt.

— Uram, ez juhalk, — suttagó *Bacsády*, — hadd menjek gyalog előre, megnézem: üres-e az istenadta alkotmánya vagy sem; ha birkák vannak benne, akkor ott szénának is kell lenni.

Igenlő intésemre *Bacsády*, lováról lepatatlanva, a sötéttségben elütnéltünk. Nemsokára kutyugatást hallottunk, aztán ismét minden csendes lett. Egy kis vártatva visszajött a vén huszár.

— Az uraság nyembirkái vannak az akolban, ezenkívül még német katonák is, — jelenté *Bacsády*. Majdnem keresztül estem rajtuk az akol előtt, a sárga földig leitták magukat, mondja a számadó juhász. Széna, se zab, csak egy kis alam-szalma. A faluban mindent kaphatunk, de előbb el kellene láb alól tenni a németeket.

— Hányan vannak a németek? — kérdém *Bacsády*tól, ki jelentése után a számadó juhásztól kapott pálinkával megkínált.

Azt bizony nem kérdeztem, a juhász csak annyit mondott, hogy egy tiszt van velük, ki a padlásra vette fel magát s ott aluszik.

Miután sem kémszemlére, sem pedig őrzáratba nem voltam kiküldve, nem tartottam czél szerűnek a veszedelmes halandót, melynek a segrege nézve káros következményei is lehetnek volna, ha a meglepetés nem sikerül; de másrészt nagyon ingerelt az ellenség helyzete, melyet úgyesen fel is lehetne használni, s midőn *Bacsády* még azt is felemlítette, hogy a németek fegyvereiket gúlába rakva alusznak, sőt a kutya dühös ugatására sem ébredtek fel, elhatároztam magamban, hogy a meglepetést keresztülviszem.

Hat emberrel gyalog az akol felé indultam, míg a többiek a lovakat tartva, helyben maradtak. Mire az épülethez értünk, elibénk jött a juhász. Arra kért, hogy ne tegyük ki magunkat és a falut veszélyeztessék, mert egy fél órányi távol-ságban már az egész német és orosz «armádia» részen áll. Erősen megfogadta, hogy egy óra mulva két jókora szekér szénát küld utánunk, ha azonnal visszafordulunk; ellenkező esetben pedig fölkelti a padlásán alvó német tisztet.

Alig, hogy a juhász az utolsó szót kimondotta, *Bacsády* iszonyú öklével olyat ütött fejére, hogy a gazember rögtön elterült. Biztonság okáért kezeit hátrakötve, száját is betömtem.

Az alvó katonák fegyvereit embereim minden lárnja vagy zörejt nélkül félre rakták, és aztán néhány perc alatt a tizenhat emberből álló őrség hatalmunkba került. A tisztet úgy húzták le a padlásról; a jámbor férfi holt részeg volt katonáival együtt, kik csak akkor vettek észre bennünket, midőn erősen megkötözve lábra állítottuk őket.

Hamarjában két kövér birka gégégét elmettsze, a nem keresett foglyokkal visszafelé vettem utamat.

A megkötözött juhászt ott hagytam. Alig, hogy az első ezer lépést megtettük, embereim azt jelezték, hogy utánunk gyors ügetésben lovas csapat jön. A nesz nemsokára nagyon is hallhatóvá lön.

Oroszok lehettek, kik rövid ostromokkal lovakat folyton csapdosták.

Most csak arról volt szó, hányan vannak a vitézek, és mit csináljak a részeg foglyokkal, kik minduntalan megállva, csak nagy nehezen mehettek előre. Erre nemsokára nagyon is határozott felvilágosítást kaptam.

Ugyanis a velt oroszok egy fél-jobb vonulással utamat akarták vágni, a midőn felületes számítás mellett legalább kétszáz embert vettem észre, a német tiszt pedig kijelentette, hogy egy lépést sem meg tovább elevenen. Miután arra becsületszavát adta, hogy szökési kísérletet nem tesz, nem kötöttemem hátra kezeit, de már az «oroszk» láttára neki bátorodva, velem szembe szállt és midőn arra inttem, hogy csendesen maradjon, futásnak eredt.

Parancsomra egyik emberem visszafelé terelt.

— Ha ön becsületszavát így szokta megtartani, akkor arra kényszerít, hogy másképp bánjak önnel.

De már további feleselésre idő nem igen maradt, mert az oroszoknak hitt lovasok támadásra készültek. Kötött, hogy osztrák dzsidások voltak, kik hasonlóképen elcsigázott lovaikat csak nagy nehezen szoríthatták előre.

Az egyenetlen harc nem tartott sokáig. Tizenkettő százhatvan ellen! Egy fél óra mulva már az osztrák tábor felé kísérték. Embereim közül szememláltára négy esett el, de az ellenség sorából kevesen maradtak véres fej nélkül.

Nem csekély meglepetésemre értésemre adták, hogy velem mint közönséges rablóval fognak elbánni, a miért éjszakának idején idegen tulajdonra törve, a számadó juhász intése ellenére a házat kiraboltattam, stb.

Nagyon sommás uton kötél általi halálra ítélték. Tábori pap hiányában, még az utolsó vizsgatással sem szolgálhattak. A kíváncsi tömeg közt ott láttam a megszabadult hadnagyot, ki társainak fenhangon azt hazudta, hogy meg akartam kötötetni.

Az ítéletet végrehajtás előtt bemutatták *Schlick* gróf hadosztály parancsnoknak, ki ezredemet még Bécsből jól ismerte. Parancs jött, hogy a végrehajtás további rendeletig függőben tartás. Mindezeket csak később tudtam meg.

Egyelőre azzal mulattak a német és orosz tisztok, hogy óraszámra reám báméskodtak, mint valami esodaállatra. A porkoláb lehuzatta velem dolmányomat, s helyette egy gomb és hajtóka nélküli ócska fehér kabátot adott. Fejemet a legyek ellen csak úgy voltam képes megvédeni, hogy nem épen tiszta zsebkendőmmel bekötöttem. Éjjel két vadász állott a szobában, magam pedig egy kéve szalmán ülve, vártam a halál óráját.

Ugy hiszem, mindenki át fogja látni, hogy helyzetem nem tartozott a kellemesek sorába. Régóta hire járt a hadseregben, hogy az osztrákok a nagy-sarlói csata óta valóságos irtó háborút folytatnak ellenünk, és nem egyszer hallottuk, hogy hadi fogságba esett tisztok vagy közemberek minden további procedúra nélkül föblövtettek.

— Sőt már háromnegyed hétre, és semmi jel. Most már biztosra vettem a nyolcz órát, a midőn az auditor kényelmesen megreggelizve, majd még egyszer felolvassa előttem a gyalázatos ítéletet s aztán vége mindennek.

Már magam is jobb szerettem volna mindeneken tul lenni. Nem adtak enni vagy inni valót, a láncok pedig nem hagytak aludni. Kutya egy állapot. Még most is, negyven év mulva, gyakran álmodom róla s mindannyiszor örülök rajta, hogy csak álom volt az egész. Dél felé járt az idő, midőn olyan félig virrasztó, félig pedig alvó állapotomból felrázott a porkoláb.

— Menjünk, menjünk! kiáltám izgatott hangon és ellöktem magamtól a durva embert.

— Na, na, csak ne lármaazzon, — mondá, sokkal barátságosabban hangon a porkoláb. — Magának is több ám a szerencséje, mint az esze. Más ember

kinjait kiállottam, hanem az úgynevezett tábori őrségre bíztak a többi foglyokkal. Ott láttam *Bacsádyt* bekötött fejjel, de épkézlábbal, meg három huszárt, mindannyit csunyául összevagdálva.

Még két napig maradtunk a táborhelyen, harmadnapra tovább kellett volna mennünk, de már ekkor *Bacsády*, kivel szabadon érintkezhettem, arra nógatott, hogy szöknénk meg a legelső alkalommal. A terv nem látszott kivihetetlennek, mert a tábori őrség nem igen ügyelt reánk és akárhány felnyergelt ló volt kézügyre található. A sebesült legények sem akartak hátramaradni és erre nézve tölem tanácsot, illetőleg engedélyt kértek. Egy zivataros napon, midőn az ember alig látott harmincz lépésre, *Bacsády* azzal a hírrel lepétt meg, hogy a három legény már kereket oldott és kardot is vitt

A SPANYOL CZIGÁNYOK KÖNYÖRGŐ KÜLDÖTTSEGE III. FÜLÖP KIRÁLY ELŐTT.

Long Edwin festménye a Holloway-intézet képtárában.

Leginkább az hántott, hogy rablással vádoltak, holott az általam eszközölt sarcolási kísérletet előttem százan is megtették. Hajnal felé papirost és tollat kértem a porkolábtól, ki minden órában a szobába jött, hogy ottlétekről meggyőződhessen.

— Az írásra már nincsen idő, — dörmögé az ostoba és lelketlen cseh, — egy óra mulva vége a komédiának, — és ezzel az ajtót becsapta, elment.

Nem hittem szavainak, mert ha még egy óram lenne, akkor nem tagadta volna meg tőlem, a halálra ítélt embertől, a darab papirost, hogy családomnak hírt adhassak. Azért váltották fel utóljára az örökét szobámban, mivel valószínűleg hat óraker fognak kivégezni. Miért épen hat óraker, azt nem tudtam volna megmondani, hanem gyermekkoromban egyszer azt hallottam, hogy Pesten egy rablógyilkost, ki háziga-dáját megölte, hat óraker akasztották fel a sorok-sári országút szélén. Félhat; hat óra, — félhét

már régen ott lógna az akáczfa sorban. Jöjjön, elkísérem a tábornok elébe.

— Miféle tábornokhoz?
— Ahhoz magának semmi köze; vegye fel a dolmányát és dobja el azt a piszkos kendőt fejeéről.

E szavakkal odanyujtotta sötétzöld dolmányomat, melynek láttára majdnem sírásra fakadtam.

A falun kívül táborozó csapatoknál egy terebélyes bükkfa alatt sok tisztet láttam, kik bizonyos távolságban tartották magukat a köztük álló tábornoktól. *Schlick* volt az, kit bekötött szeméről azonnal felismertem.

— Törvény szerint, — mondá a tábornok, — az önre kimondott halálos ítéletet végre is kellett volna hajtani, de az egyszer nem akarom a törvény teljes szigorát alkalmazni. A többire nézve majd intézkedni fogok.

Ezzel aztán visszakísérték, nem ugyan abba a ronda szobába, melyben a halálfelelem minden

magával, használjam hát fel én is a kedvező alkalmat.

Erre aztán minden további megfontolás nélkül, a megbeszél terv szerint, *Bacsády* szökött meg először, ki számomra egy lovat tartott vezetéken, míg én gyalog mentem utána. Mire a szélső őrszemek észrevettek, már nyeregben voltunk mind a ketten.

Lovaink nem voltak valami különös futók, és a dzsidások könnyen utolérnek, ha egyáltalán üldözöbe vettek volna, minek azonban se híré, se hamvát nem hallottuk. Öt órai kemény lovaglás után előőrseinkhez értünk, hol a vezénylő tiszt épen az előttünk megszökött huszárokat faggatta. Este már századomnál voltam.

Gróf Leiningen tábornok hadtestparancsnok azzal fenyegetett ugyan, hogy a szabályellenes portyázás miatt haditörvényszék elé fog állítani, de midőn az egész esetet elejétől kezdve végig elmondtam, azzal bocsájtott el, hogy máskor óvatosabban járjak el, és ne hallgassak holmi

Bacsády-féle emberekre. Mind-
amellet *Bacsády*nak öt aranyat adott, a miért egy tisztjét a bajból kiszabadította.

Ezelőtt öt évvel Komáromból a Csallóközbe utazván, eszembe jutott, hogy a deáki pusztán levő juhaklot felkeresem, hol annak idején a *Nugent*-féle gyalogosokat elnyomtuk. A vidék csak anynyiban változott, hogy az akkoriban kopár gyepen most erős akáczfa-erdő áll, de az akol megmaradt a maga valóságában. A gémes kútnál takaros fehérlép főzelekre való babot mosott.

— Merre van a számadó juhász, kis leány? kérdém, mintha csak tegnapelőtt lettem volna ott utóljára.

— Lába fáj, azt kenegeti a majorban, volt a válasz.

És mintha éreztem volna, hogy a számadó a régi ember, neki mentem a szobának.

Azonnal rá ismertem. Ő volt az, kit *Bacsády* öklével leterített.

A harminczöt esztendő nagyon megtörte; soha sem hittem volna, hogy ember ennyi idő alatt annyira megváltozzék.

— Mivel szolgálhatok a tiszt úrnak? — kérdé az öreg juhász.

— Mióta lakik itt Deákiban? — kérdém.

— Már ide s tova negyvenhárom esztendeje.

A bíró. A walesi herceg. Cumming.

A LONDONI BAKKARAT-PÖR.

AZ ANGOL TRÓNÖRÖKS A BIRÓSÁG ELŐTT.

Lady Coleridge. A főbíró.

Wilsonné.

Lady Haddleston. Az esküdtszék.

Sir Gordon Cumming. Sir John Wontner. Sir Clarke Edward a főügyész. Mr. Gill. Sir Russell Károly.

Mr. Lewis. Mrs. Green. Mr. Green. Mr. Wilson. Mr. Lovett.

A LONDONI BAKKARAT-PÖR.

WILSON ARTURNÉ KIHALLGATÁSA.

— Hát az 1849-es háború alatt hol lakott?

— Itt én, uram, még akkor legény ember voltam.

— Hát engem nem ismer? — Nem én.

Midőn aztán ama végzetes éjszaka lefolyását elmondtam, a juhász mereven rám szegezte szeméit.

— No, ezt ugyan sohasem hittem volna!

Bacsády 1876-ban, mint valóságos obsitos halt meg Debreczenben. Még az 1859-iki hadjáratban részt vett, de már ezután nem bírta tovább.

Alig hiszem, hogy e fajtabeli emberek még léteznének az országban, annál kevésbé pedig a hadseregben. A régi magyar huszárság szelleme ma már kiveszőben van...

Régi honvéd.

A BAKKARAT-PÖR TÁRGYALÁSA LONDONBAN.

Régóta tárgyaltak oly nagy feltűnést keltő botránypört, mint a minő a napokban Sir Gordon Cumming Vilmos alvezéres pöre volt, ki a londoni előkelő társaságnak több tagját vádolta be rágalmazás címén. Az állítólagos rágalom tárgya az volt, hogy az alvezéres bakkaratot játszott s ez alkalommal esalt, a mint hogy maga e tény világossá is lett a tárgyalás folyamán. De nem ezen egy pár angol előkelő egyén hírneve tette a pört oly világgraszolóvá, hanem az, hogy a tiltott kártyázásban Albert herceg,

az angol trónörökös is részt vett, sőt hogy a diszes társaság az ő kedvéért gyűlt össze s azért ült a játékasztalhoz, hogy neki kedvét keresse. Maga a család is bizalmasabb barátai közé tartozott.

Ismeretes ugyanis, hogy a hatalmas Anglia trónörököse, a nálunk is több ízben megfordult walesi herceg, nagy világi, szereti a vidám társaságokat s örömet emel a kártyaasztal mellett is. Budapesten a nemzeti kaszinóban nem egyszer nagy összeg pénzert nyert a magyar főuraktól s Londonban részt a klubokban, részint magánházaknál gyakran ül le kártyáznál.

Magasrangú egyéneknek, kiknek minden lépését oly nagy figyelemmel kísérik, nagyon sok kellemetlenséget okozhatnak az ily mulatózó társaságok. S csakugyan ily eset következett be az említett pörben, midőn egy előkelő főúri egyénről, kit a trónörökös barátai közé sorozott, kiült, hogy hamis kártyajátékos.

A rendkívül érdekes botrányról vázlata a következő: Sir Gordon Cumming Vilmos alezredes, rágalmazás miatt pert indított Stanley Wilson Artur és neje, Lyett Green és neje s végül Berkeley Levet ellen, s mindegyiktől 5000 font sterling kárpótást követel. Vádjá szerint a mult év szeptember havában ezek az urak s velük a walesi herceg, Wilson villájában bakkarat-játékot játszottak. A walesi herceg adta a bankot s Cumming alezredes minduntalan nyert. A játékosok, s köztük a Wilson-család tagjai, azonban észrevették, hogy gyanúsán játszik s figyelemmel kísérve mozdulatait, látták, hogy ha nyert, egy ügyes kézműdolmalt egy csomó arannyal (vagy tantusszal) megtöltötte a tételt, ha pedig veszített, elesempesztett belőle jókora összeget. Bebizonyosodván felőle ez az ügyes, de épen nem tisztességes eljárás, játszó társai kérdőre vonták s a következő nyilatkozatot tették tőle: «Tekintettel az alább megnevezett urak ígéretére, hogy a bakkarat-játékban tanusított magaviseletét felől nem fogunk senki előtt nyilatkozni, a magam részéről ünnepies kötelezettséget vállalok, hogy életemben többé sohasem veszek kártyát a kezembe.» Cumming most azt állítja, hogy ezt a nyilatkozatot kérészközlőként tette; s az általa bevádoltakat, a tett ígért ellenére, elmondták sokaknak a dolgot s így az ő becsületét tönkretették.

A felperes vagyis maga a becsületében megtámadott férfiú, előkelő családból származó, gazdag ember, ki e mellett mint vitéz katona a zuluk és a mahdi csapatai ellen harczolt és sok érdemjelét kapott, már legalább tíz éve, hogy a trónörökös közele ismerőse, sőt (a törvénytől előtt maga a trónörökös jelölte így) «barátja», kinek házában gyakran megfordult. S mind a mellett minden jel oda mutat, hogy ez az előkelő ember csakugyan hamisan játszott s az ő vagyonához képest parányi 2250 forintot tévő összeg volt az, melyet a szeptemberi 8—9-iki közti éjjelen, mint hamisan nyert összeget meg kellett térítenie.

A tárgyaláson, előre tudva lévén, hogy a walesi herceg is jelen lesz, tömörked ember jelent meg, s a törvénytől terem inkább színháznak tűnt föl, különösen mivel a hallgatóság részére fenntartott helyeket s a karzatot előkelő fiatal hölgyek foglalták el és színházi látószöveggel nézegették a megjelent notabilitásokat.

A walesi herceg két tárgyaláson jelent meg s a második napon el is mondta tanuallomását. Az angol törvénytől méltóságát és nagy tekintélyét jellemzi, hogy a trónörökösrel sem tettek kivételt, épen úgy le kellett tennie az esküt, mint más közönséges halandónak s a tanuk padján kellett helyet foglalnia. Egyedül előékenységre csak annyiban mutatkozott a hatalmas ural szemből, hogy az ügyész oly módon tette fel a kérdéseket, hogy a walesi hercegnek legjobbnak csak «igen»-nel vagy «nem»-mel kellett felelnie. De még így is kiült, hogy a walesi herceg a játéknál bankár szerepet játszott, mely eljárásért, mint a mely a trónörökös méltósággal nehezen is egyeztethető össze, az angol ellenzéki lapok igen élesen megtámadták. Még nagyobb megaláztatást is szenvedett a herceg. Kihallgatása végén az esküdtek egyike, (mert Angliában az ily pereket is esküdtek előtt tárgyalják), hiúságból vagy naivságból, két kérdést intézett hozzá, s a hatalmas úr kénytelen volt rá válaszolni s csak azután térhetett vissza ülőhelyére.

Élső képeknek egyik olyan tárgyalási napról van

véve, melyen a walesi herceg is megjelent, hogy, mint tanu, vallomást tegyen az esküdtek előtt.

Második képkép, mely a híres tárgyalásból a Wilson asszony kihallgatását ábrázolja, a walesi herceg nincs jelen, de a per érdekességét jelölve, egész sereg főr és előkelő hölgy, kik nem egy ízben annyira elfeledkeztek a törvénytől méltóságáról, hogy az elnök kénytelen volt őket rendreutasítani. A tárgyalás több napon át tartott s bár a főügyész, Sir Clarke Eduárd, Cumming Gordon érdekében kitünő szónoklatokat tartott, az esküdtek egyhangulag mégis felmentették a vádlottakat, indirekte kimondván ezáltal, hogy az alezredes csakugyan csaló, vagy legalább is nem tisztességesen játszott.

Igen természetes, hogy ez az ítélet nem tisztán magát az alezredest sújtja, ki különben épen a tárgyalás után vett nőül egy regényes hajlamú milliomas nőt, de talán még jobban egykori barátját, a walesi herceget. Az angol ellenzéki sajtó leplezetlenül támadja meg a trónörökösöt, maga Clarke főügyész is elég keményen nyilatkozott felőle. Még nyiltabban beszélnek a dologról a külföldi sajtóban és a szalonokban, egész sereg apródját sorolva fel, a melyek mind a trónörököshöz nem méltó mulatságokra, pénz-zavarokra s más effélékre vonatkoznak. Voltak ugyan az angol királyi család történetében még botrányosabb perek is valamikor, de mióta az etiquette szabályait szigorúan megtartó Viktória királynő él, s mióta a táviratok a botrányokat oly messzire s oly gyorsan terjesztik, hasonló szegyen nem ért ily kiváló uralkodó-családot.

AZ ÉG CSODÁI.

A kisebb planéták.

Wilfried de Fonvielle után.

Mai napjára a kisebb planéták valóságos mennyei hadseregét képeznek, melynek sokasága a legmeglepőbb és tanulságos kutatásokra indít.

Azok száma, melyeket már ismerünk, folytonosan növekedik s míg eleinte évenként legfeljebb 10—15 új planétára akadunk, az újdonságok száma most ugyanennyi idő alatt a háromszázhoz is meghaladja. Ezen tüsemények a német tudósokat egészen kihatározták sodrukba. Első felindulásukban kevéssel a nagy háború után, a berlini csillagszok arak kérék *Le Verrier* urat, mint e részben elsőrendű tekintélyt, hogy az ég boltozatán feltűnő testeket szemmel tartsa, míg viszont ők tulajdon és Greenwichben tett megfigyeléseiket vele közölni fogják. *Le Verrier*, ki a tudomány fejlődését minden nemzeti viszálykodásoknak fölébe helyezi, az ajánlatot elfogadta, sőt az angol kormánytól oly szerződést kötött, mely szerint Páris a hold fogsága, Greenwich pedig a hold tette alatt eszközölné megfigyeléseit.

Ezenkívül *Le Verrier* már régóta tudta, hogy a különben pedans és nehezkész német tudósok e részbeni számításukban nagyon felületesek, sőt könnyelműek. A nagy francia tudós feltevése nemsokára helyesnek bizonyult, mivel már az idén, vagyis 1891 elején Berlinben megértették, hogy olyasmire vállalkoztak, mi az öt millió hadisárcamatjait hamar elfogyasztaná. Már a harmadik század csoport felfedezése után kijelentették, hogy ezentúl csak a földgolyóhoz közel fekvő égitesteket kívánják számmal tartani, melyek az óriási *Jupiter* veszélyes körében forognak.

Tudjuk, hogy *Jupiter* mind azon égitesteket, melyek tíz millió kilométernyi távolságon innen feleje tartanak, természetes útjukból egyszerűen kidobja vagy pedig rövid idő múlva magához huzza. Ezt már eddigleg négy satelitteivel megtette, a melyek nyom nélkül eltűntek és valószínűleg mint meteoriták a végtelen űrben elvesztek.

Hasonló óriási nagyságu *Saturnus* is, habár vonzó ereje nem oly nagy, mint *Jupiteré*. A helyett, hogy az útjába eső kisebb planétákat elégetné, ezeket eleven fogságban maga körül tartja. Jelenleg nyolc satelittejét ismerjük, de azert *Saturnus* az öt övedző gyűrű által lett híressé, melyet milliárd számú apró tekék képeznek. Ily formán azt hitték, hogy *Saturnus* egy tömör körben forogva csakmialan égi testeket vonzott magához. Ezen balhít másfél századon át a tudományt tévíttra vezette, míg a valóság

csak legújában jött napfényre. Mindenekelőtt kiült, hogy az égi testek száma a föld közelében sokkal nagyobb, mint ezt hosszú évek során hitték.

1780-ban *Piazzi* palermói tanár huszonegy évi szüntelen fáradozás után a 19-ik század első éjjelén egy fényes pontot fedezett fel az égen, melynek helyzete a csillagok közepette minduntalan gyorsan változott. *Piazzi* a planétát *Ceresnek* nevezte el. 1802-ben a híres *Olbers* Brémában *Ceres* mellett még egy planétát talált, ezt *Pallasnak* nevezte. Utóbb *Harding* a harmadikat, vagyis *Junót* találta.

A planétáknak ily módon hét év lefolyása alatt eszközölt szaporodása a tudós világban csak kevés feltűnést idézett elő. Maga a híres *Laplace* könyvében megvetőleg emlékszik meg róluk. Az új planéták, — írja *Laplace*, — oly aprók, hogy csakis nagyon erős távcsövek segítségével találhatók fel az égen. Elemeiket az idő rövidsége miatt még nem lehetett megvizsgálni, stb.

Olbers azonban sokkal komolyabban fogta fel a dolgot és hosszas kutatások és megfigyelések után arra a meggyőződésre jutott, hogy ama négy apró égi test egy sokkal nagyobb szétrobbant planéta részei, mi onnan is kitünik, mivel a négy golyó ugyanegy összevágó helyen mutatja a törést.

Laplace halála után Európa valamennyi nagy csillagvizsgáló-tornyából az ég azon helyét tartották szemmel, hogy az ott elveszett szerencsétlen világ még fennmaradt romjait megtalálhassák.

1845-ben, midőn már senki sem remélt többé, hirt jött, hogy egy nyugalomba visszavonult postamester egy ötödik kis planétát fedezett fel, még pedig az ég oly részében, melyre senki sem ügyelt. A szerencsés feltaláló, ki a tudós világ egy új pályára terelte, nem tartozott az okleveles tudósok sorába. Azon időben, midőn I. Napoleon Németország meghódítására indult, mint a német «Tugendbund» tagja, a harczterre sietett. Henike a csillagszati tudományokért ép úgy lelkesült, mint a jéni vereség megtorlásért és az ég boltozatát jól ismerte. Nagy előnyre szolgált, hogy folyton egyféle konstellációval foglalkozott, s így az ebben előforduló változásokat könnyebben észrevehette, mint azok, kik figyelmüket az ég különféle részeire kiterjesztik. Már pedig kisebb planéták fölkeresésénél kitartó, szívós figyelemre van szükség.

Ilyen uton valami *Goldschmidt* nevű művész, ki az eget Páris fölött és ennek vidékén kilencz éven át megfigyelte, 1852-től — 1861-ig nem kevesebb mint 14 planétát fedezett fel. E czélna csakis egyszerű színházi látóvetet használt, melylyel a császari csillagvizsgáló-torny hatalmas távcsövei nélkül az ég titkait kikutatta.

Azóta rájöttek, hogy a kis planéták száma oly nagy, mint a tenger halai. Gyakran egy éjjel kettőt is találunk. Ezen apró planéták nagysága a földtekéhez hasonlítva oly kicsiny, hogy egy millióból alig kerülne ki a földgolyó, melyen élünk. Mindamellett bármily aprók legyenek is e világok, semmi sem jogosít fel bennünket azon feltevésre, hogy rajtuk növények, állatok, sőt emberek, tudósok és nagy férfiak ne lehessenek. Mert végre ezen törpe planéták és a föld között, valamint a föld és a nap között, mégis csak valami arányt kell lennie. A parányi hangyában az élet ép úgy pezseg, mint az óriási elefánt testében. A természetben semmi sincsen az anyag nagyságához köté, sőt minden oda mutat, hogy a hangya, melynek alig látható belső rendszere ép úgy ismerjük, mint az elefánté, nem áll alacsonyabb az állati értelmiség fokán, mint az afrikai vadon óriása. Sőt a most említett rovarok közt a társadalmi viszonyok bizonyos állapotát látjuk, melyet a földi teremtés óriásai közt nem igen találunk.

Meglehet, hogy a parányi planéták, melyek azonban még mindig elég nagy területtel bírnak, hogy rajtuk a legnagyobb értelmiség elférhessen, a berlini tudósok ellenére még nagy szerepet fognak a csillagászat titokzatos lefolyásában játszani.

Az emberi ész örökké kutat, figyel; a tudomány fejlődése rohamosan halad és alig esalódunk, midőn a mostani század végével befejező korszakot a tudományos meglepetések korszakának nevezük.

A HOLLOWAY-INTÉZET.

Vagyonos nemzeteknek irigylésre méltó előnyei közé tartozik az is, hogy egyesek a közmívelődés vagy a humanizmus oltárára tett fejedelmi alapítványokkal képesek nevüket a halás utókor emlékében megörökíteni. Különösen az éjszakamerikai Egyesült-Államokban csaknem évről-évre előfordul az es, hogy egy-egy milliomas nevével nevezett nagy intézetet állít fel, tisztán saját költségén. Közel százra megy már ott az oly magánosok által alapított s az ő nevékről nevezett intézetek száma, melyek alapítási költsége több millió forintot igényelt s ezek között nemcsak árvaházak, kórházak és főiskolák vannak, de nyilvános könyvtárak, múzeumok, csillagvizsgálók s más közhasznú és a közmívelődést előmozdító intézetek.

Egy ily valóban fejedelmi alapítványnak épületrajzát mutatjuk be most az Angliában emelt Holloway-intézet képeben. Az alapító, *Holloway* Tamás, rengeteg vagyonát az általa feltalált gyógylabdacokból szerezte, melyek egykor, természetesen nagyszabású reklámok közvetítése útján, olyannyira el voltak terjedve, hogy Holloway külön hajót építtetett, melynek csak az volt a dolga, hogy az ő pilulát Amerikába szállítsa. Rengeteg gazdagságát mutatja az is, hogy bár több más alapítványt tett, s családtagjainak is jócskán juttatott, magára erre az egy intézetre nem kevesebb mint 850,000 font sterlinget, azaz a mi pénzünk szerint, közel 10 millió forintot fordított, mely rengeteg összegből az itt látható épület készítése és felszerelése 600,000 font sterlingnél többet vett igénybe.

A Holloway-intézet belakással egybekötött felsőbb leányiskola, a hol évről-évre mintegy 600 serdülő és felnőtt leány részesül különös kiképzésben mindazon tantárgyakban, melyeket Angliában s más művelt országokban a nők a középiskolákban és egyetemeken hallgatni szoktak. Mindezen leányokat, valamint a belakó tanító- és szolgaszemélyzetet, a lehető legnagyobb kényelmekkel látják el. A tanteremben kívül vannak olvasó-, játszó-, fogadó- és társalgó-termek, külön műhelyek és tornahelyiségek. Múzeumi nagyszerűek s még képtára is oly híres, hogy a jelentékenyebb angol képtárak közt emlegetik. Az óriási kiterjedésű épület udvarain, tágas folyosóin, s mindenek felett a nagy kiterjedésű s gondosan ápolt parkban, különféle szórakozásokról s mulatságokról van gondoskodva, s mint az a művelt Angliában magától érthető, az egészség követelményeit is a legpontosabban tartják szem előtt.

Nem volna lehetség röviden elmondani mindazt, a mi ebben az óriási épületben és mintaszerű berendezésében feltalálható, s így csak röviden megemlítve azt, hogy az épület alapkövét 1879 szept. 12-én tették le s felszentelése Viktória királynő személyes jelenlétében, már az alapító *Holloway* halála (1883) után

1886 június 30-án történt meg, az intézet híres képtárából egy nagy értékű eredeti művet akarunk bemutatni.

A Holloway-intézet képtárában őrzött mű Long Edwin híres angol festőnek talán leghíresebb műve, mely a cigányoknak Spanyolországból 1624-ben történt kiűzetését ábrázolja. A képet először 1872-ben állították ki a londoni nemzeti akadémiában s maga a művész a következő leírást közölte akkor felőle: «A kérvényező (ez volt a kép eredeti czime) tárgyat Pacheco irataiból merítettem, melyeket a simancsi levéltár őrzött meg, a ki egykor a szent inkuizíció titkára volt. Ekkor történt, hogy III. Fülöp, egy gyenge fejedelem, ki kizárólag a papság, különösen Gonzales bíborki gyámsága alatt állott, a cigányokat száműzni akarta országából. A spanyol cigányokat mindig elkoresosodott fajnak tekintették; ebben az időben exkommunikáció alatt állottak s nem is volt szabad templomokba menniük. Valószínű, hogy a száműzés megörtötés volna, épen úgy, mint előbb a zsidók száműzetése; de megakadályozta ezt a képen bemutatott egyszerű küldöttség megjelenése Valladoliban épen akkor, midőn a király és a bíbork a Santa Annuciata lépcsőin lejöttek s a fiatal királynő kérése, kinek képét a folyosón láthatjuk... A történeti arcképeket a festő a madridi képtárból vette s a cigányok képeit 1871-ben Granadában készítette oly élő minták után, kik valószínűleg a régi kérvényezőkhöz követték utódai. A nehéz tárgyhöz, mint látjuk, a művész nagy gondal készült s mindenki, ki e képet megnézi, elismeri, hogy munkája sikerült.

AZ URI TOLVAJOK KLUBJA.

Egy londoni rendőrgyök elbeszélése.

(A «Quarterly Review» után.) (Folytatás.)

Scotland-Yardban ott találom Storr urat. — Hová lett a francia rendőrgyök? — Kérdi tőlem a főfelügyelő, kivel ön Storr úr boltjában időzött. — Elutazott; valószínűleg sürgönyököt kapott Párisból. — Én meg azt hiszem, — veté közbe Blunt főfelügyelő, — hogy ő lopta el Storr úr gyémántjait.

— Hogyan, Princeur ur, kit a francia rendőrség Londonba küldött, lopta volna meg Storr és Keen urat, még pedig az én jelenlétémben? Na, már bocsánatot kérek, de ez merő lehetetlenség, hiszen Storr ural együtt voltam a boltban és Princeur egy lépést sem tett... — Hát elfelejtette — kiáltá most Storr — hogy az az ember arról beszélt, sőt meg is mutatta, mily módon kellett a gyémántos fiókba nyulni!

Erre persze semmit sem felelhettem, mert be

kellett ismernem, hogy a lopás lehetősége nem volt kizárva.

Hosszu kihallgatáson kellett átesnem, melynek befejezésével magam is arra a gondolatra jöttem, hogy Princeur ur, ki óránál oly ügyesen kihúzta, aranylag kevesebb fáradsággal Storr gyémántjaihoz is hozzáférhetett.

A dolog nagy lármát okozott, de már a délutáni órákban a valódi Princeur megjelenése Scotland-Yardban mindent megfejtett. Kíttunt, hogy az érdekes francia ügynököt Abbeville-ban egy párisi sürgöny érte utol, melyben meghagyatott neki, hogy további rendeletig onnan el ne induljon. Miután azonban a várás megunta, ma reggel főnökéhez kérdést intézett s ennek nyomán azonnal ide sietett.

A nagy ügyességgel és merész elhatározással tervezett lopást a londoni uri tolvajok klubja rendezte, még pedig oly rendkívüli eredménnyel, hogy az elcsent gyémántok soha többé meg nem kerültek.

Öszintén megvallva, az engem ért bajnak nagy részben magam voltam oka, mert a helyett, hogy Princeur ural mindjárt Scotland-Yardba indult volna, egészen másfelé fordítottam figyelmemet, sőt a gazembert még be is mutattam neki. Ezért keményen megdorgáltak és husz évi becsületvesztés figyelmeztetés nélkül bizonyára el is bocsátották volna hivatalomból. A hibát jóvá tenni akarván, fölvettem magamban, hogy a veszedelmes klub titkos fészékét, magamra hagyva is felkeresem.

E czélra mindenekelőtt az úgynevezett orgazdák szövetségéhez fordultam, mely intézmény, mint Mohamed sírja, föld és ég között a levegőben lóg. A londoni orgazdák egy kézzel a tolvajokkal kereskednek, míg másik kezük a rendőrség rendelkezésére áll. Ily viszonyok közt sokan belebuknak és Newgateba kerülnek, míg ellenben a túlnyomó többség néhány évi működés után az üzlettel visszavonulva, megtakarított tőkéivel a város valamely tisztességes részében boldog családi életet él. Ha tekintetbe vesszük, hogy a Londonban évenként ellopott s orgazdák segítségével pénzre vált különféle ingóságok értéke a három milliót jóval túlhaladja, csakugyan nem tartjuk túlzottnak azt az állítást, mely szerint a közép osztályú lakosság husz százaléka ily módon keresett pénzéből lett vagyonszá.

Curly urat, ezen szövetegek egyik főemberét, régóta ismerem s így legelőször hozzá fordultam. A jámbor férfiú majd a hideg lelte ki, midőn pazar fénytel berendezett irodájába léptem, melynek ajtaján tükrösímra csiszolt rezlemezen ezt lehetett olvasni: *Curly be- és kiveteli árak ügynöke reggeli 10 óráig délutáni 6-ig található.*

— Tan a Storr-féle gyémántok dolgában méltóztatott ide fáradni? — kérde *Curly* ur, — ez esetben legnagyobb sajnálattal ki kell jelentenem, hogy az ügy érdeme tökéletesen ismeretlen előttünk. Ilyesmi a szövetegek nem foglalkozik, mert ha ilyesmi tudomására jut, bizonyára nyomra vezette volna önököt.

— Nem, kedves *Curly* ur, én egészen más járatban vagyok, s nehogy drága időnket hosszadalmas fejtegetésekkel pazaroljak, azon rövid, de határozott kérdést intézem önhöz, hol és merre van jelenleg az uri tolvajok klubja?

Kérdésem körülbelül oly hatást tett az érdekes férfiúra, mintha kopasz fejére tűzes abricsot nyomtam volna, mi valószínűleg onnan eredhetett, mivel véletlenül *Curly* ur épen a nevezett klub ügynöke volt, mit én csakugyan nem tudtam, de még nem is sejtettem.

— A klub helyiségeit nem ismerem, — hebegé az orgazda, — de ha valami ügyben felvilágosítással szolgálhatok, ezt szívesen megteszem. — A felvilágosításokat majd magam fogom megszerezni, egyelőre csak az utazást, a házszámot akarom tudni... — Ezzel nem szolgálhatok... — Nem? Na, ezt sem bánom, de úgy vigyázzon magára, hogy Scotland-Yardban egy jóskarót ezzel elvesztett. Erti?... — De mi haszna, ha megmondom is, hiszen ott hiába keres, csupa kifogástalan gentlemennek vannak együtt, kik ott az első szóra rágalmazás és becsületértés címén beperelnek. — A házszámot!

— Tudja mit, — felelé végre a megzaklatott orgazda, — jöjjön el ma tíz órá felé, megmutatom, de ne kívánja, hogy megmondjam, mert becsületszavamra megfogadtam, hogy senkinek meg nem mondom! — Eljövök, sőt a mi több, könnyebbség oká-

ért keressen fel pontban tíz óraker Perkinsnél, hol ilyenkor az esti lapokat olvasgatom. Jó napot!

A legyottot nem azért kívántam Perkins kávéházába, mintha Curltől tartottam volna, de leginkább azon okból, mivel a most nevezett helységben darab idő óta nagyon gyanus külsejű emberek fordultak meg. Ha Curlt ismerik, rögtön el fognak párolgni, mihelyt az felém jön; ha pedig nem ismerik, valószínűleg tartom, hogy tőle e részben bővebb felvilágosítást nyerhetek, s így egy csapással két légyre céloztam.

Curly pontosan eljött, de a kávéház majdnem üres volt. Valószínűleg akadt ember, ki odajöveletem ideje korán jellezte.

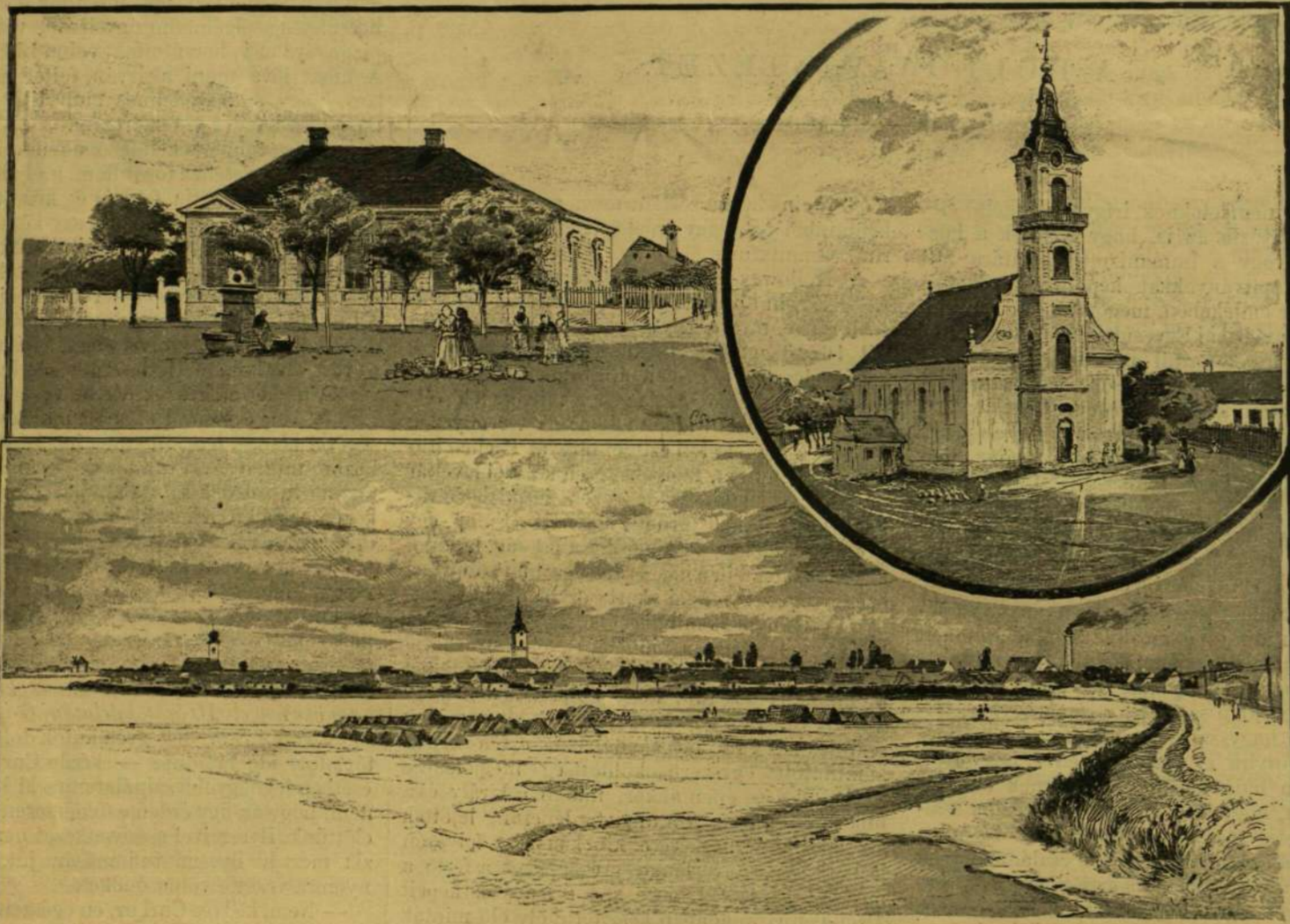
— Ha úgy tetszik, mehetünk, — mondá Curly, ki le sem ült.

Midőn az utcára értünk, Curly azt ajánlotta, hogy a londoni hidig kocsin menjünk, honnan aztán hamar a keresett házhoz érhetünk.

Régóta táplált sejtelmem nem csalt, mert Curly csakugyan azt a házat mutatta, mint a klub helyiségét, melyet mindig gyanus szemekkel néztem.

— Köszönöm fáradságát, Curly ur, nincsen többé önmre szükségem.

A paplak.

KUNSZENTMIKLÓS. — CSERNA KÁROLY RAJZA.

retnek beszélni, ki valószínűleg még a klub helyiségében fog időzni.

— Manner ur neve nem fordul elő a tagok lajstromában, — válaszolá a kapus, — s miután a klubba csakis tagok szoktak járni, legjobb lenne, ha másutt, például lakásán keresné fel.

A nem épen udvarias hangon adott válasz után, a kapus orrom előtt becsapta az ajtót.

Ilyes fogadtatásokhoz régóta szokva lévén, csakis azon tűnődtem, nem lenne-e czélszerű legott a dolog végére járni. Az átellenben lévő ház árnyékában megvonulva, vártam míg a klub tagjai baza indulnak, mi a rendőr jelentése szerint éjjel tájban szokott megtörténni.

(Vége következik.)

ÚT A VILÁG KÖRÜL 18 KRAJCZÁRÉRT.

A fent kitett csekély összegért (francia pénzben 25 centimes) a világ körüli utat egy 1890 december 19-én az epernai postán Scott C. úr által feladott és Yokohamába címzett levél tette meg. A levél a rendes japáni postával Havren és New-Yorkon át rendeltetése helyére eljutott,

A ref. templom.

építését végre megkezdte. A vonal hossza nyolcezer kilométer; a költségek előirányzata *nyolcezer millió* ezüst rubelre van föltéve, de kétséget nem szenved, hogy ezen óriási összeget legalább még egy harmaddal meg kell toldani, mi azonban tekintettel a vasut kereskedelmi és hadászati fontosságára, számításba nem jöhet. Miután a munkát nem biztár vállalkozókra, orosz szokás szerint leginkább az ország belsejében állomásozó katonaság s ennek szabadságot tartalékosai fognak igénybe vétetni, mi által a költségek még inkább megszaporodnak, de az építést gyorsabban be lehet fejezni.

* **Tanári fizetés régen.** Calvin, mint a strassburgi egyetem tanára (1538—1541), évenként 80 forint fizetést s néhány hordó bort kapott. Kortársra Lambert Ferenc, ki a wittenbergi egyetem híres tanára volt, minden hallgatótól 12 garas tiszteletdíjt kapott egy félve, holott ugyanakkor a bécsi egyetemen csak 4 garast fizettek. Crocus Rikhard wittenbergi tanár, ki a görög nyelvet kénytelen volt ingyen előadni, hogy hallgatója legyen, Böles Frigyes ögróftól jutalmul minden félév végén öt aranyat kapott, az a fejedelmi ajándék annyira lelkesítette a tudóst, hogy hosszú dicsőseket irt róla.

* **Fordított divat.** A khinaiknál nagyon illetlenül viseli magát az, ki idegen szobába lépve, ott

REVICZKY GYULA SÍREMLÉKE.

A két évvel ezelőtti legszebb korában elhunyt, szép tehetségű költő hamvai nem maradnak jelenlétül a kerepesi-temetőben. A fájdalom és szenvedés dalnoka, kinek lantja annyi nemes hűrt rezgetett meg a közönség szívében, földi maradványai sem lesz elfeledve; a kegyelet, melyre jogot szerzett, közadakozásból díszes emléket emelt sírja fölé.

E hó 21-én avatták föl az emléket, melyet a szabadságharc szobrának pályázatán is feltűnt fiatal művésznök, Köllő Miklós készített. A szobor, melynek képét ezuttal bemutatjuk, nemes izlésű, hangulatos mű, mely koncepcziójával ép úgy föltűnik, mint gondos kivitelével. Fehér sósuti kőből készült, s a művész keze s faragására kissé durva anyagból is oly könnyed, sima és kifejező művet hozott létre, mely becsületére válik tehetségének. A sirt szarkofág födi, melyhez pár lépcső vezet. A szarkofágon sugár női alak ül könyved, szinte lebegő helyzetben, szomorkodó arckifejezéssel, ideálisan szép fejét busan meghajtva; bal kezében csinosan formált aranyhúrú lantot tart szívéhez szorítva, leeresztett jobb-jából pedig palmaág omlik a köravatalon alá. A ravatal mögött, a génuszok képezve háttérrel, magas, stilszerű falazat emelkedik, melynek homlokán a nap fényében az elhunyt költő «Magány» című verskötetének mottója, ez az aranybetűs sor ragyog: «A világ csak hangulat.»

A szarkofágon kereszt van s alatta e szavak: «Közadakozásból emelte a Petőfi-társaság.» A szarkofág előtt lévő lépcsőket kis vasrács fogja be, s e mögött a szűk tért alacsony örökzöld bokrok és virágok díszítik.

A mű előkelő szobrászati alkotás, melynek művészi becsé kétségtelen. Az emléken uralgó összhang is dicséri, de a tárgy mély fölfogása is. Reviczky költészetének szomorú, de befejezett vonásai ott lebegnek nemcsak a génusz arczán, de az emlék tárgyas alkatrészein is. A modern műizlés is érvényesül az emlék minden részén. Köllő Miklós ebben az emléken a magyar síremlékek egyik legbecesebb darabját alkotta meg.

A BABONA ÁLDOZATAI.

A babonáság körszága évezredek óta el van terjedve az emberi társadalomban, csak külső jelei változtak némileg, de áldozatainak roppant száma szomorú világosságot vet viszonyainkra. A babonáság mindaddig nagyon ártatlan dolog, míg hivat reményre és bizalomra ösztönzi s a már ellankadt akaratot újra fölleveníti. Ámde veszedelmessé válik és sok bűn kuforrásává lesz, mihelyt arra fordítjuk, hogy képzelte bűvös erejét másokra is kiterjessze. Boszorkányok mai napság nem léteznek többé, de a nagy tömeg még mindig örökökről, gonosz lelkekről és boszorkányokról álmodozik, melyek mindennél útjában állnak.

De nemcsak a nagy tömeg, hanem miveltebb körök is különös állhatatossággal ragaszkodnak oly babonáságokhoz, melyek az ó-kor legrégebb hagyományaihoz reájuk maradtak.

Vegyük csak a *tizenháromas* számot és ennek sokféle képpen alkalmazott legendáit. Tizenhárom egy asztalnál! Nem ismerünk országot Európában, hol e balhít nagy mértékben elterjedne ne lenne.

Az előítélet nélküli ember mosolyog rajta, de azért tizenháromadiknak nem szívesen ül asztalhoz.

Ezelőtt néhány hónappal az a hír járta végig

valamennyi európai napi lapot, hogy Éjszak-Amerikában, a pennsylvaniai vasúttársulat hivatalnokai a 1313 számú mozdonyt a forgalomból kivették, mivel ennek száma ominózusnak bizonyult.

Azonban mi tagadás benne, a mozdony sok bajt is okozott. Már az első próbamenetnél két gyermeket elgázolt. 1890 június elején a Latrobe hidjáról lefordulván, egy egész vonatot rántott maga után, a midőn a gépész, a fűtő és tíz utas életét vesztette, tizenketten megsebesültek és hat koci összezúródott. Alig hogy kijavították, egy hónappal utóbb *Mauor* közelében egy teher-vonattal ütközött össze: ismét egy halott, három sebesült és néhány tönkre ment koci. Néhány hét múlva a mozdony gőzkazánja felrobbant, a mozdonyvezetőt a fűtővel együtt a levegőbe röpítvén. Kijáratás után ismét összeütközés történt nagy károkkal, erre következett három ember elgázolása. Végre a mozdonyon használatban levő petroleum kanna robbant szét és a

REVICZKY GYULA SÍREMLÉKE A KEREPESI-UTI TEMETŐBEN.

Köllő Miklós szobornívő.

mozdonyvezetőt a fűtővel együtt súlyosan megsebesült. Végre az annyi bajt és szerencsétlenséget okozott mozdonyra senki sem akart többé felülni, a mikor aztán, mint hasznavehetetlen gép, a lomtárhoz került.

Amerikát új világnak nevezik, már pedig úgy látszik, mintha ott ép úgy, mint a régi világban, a babonáság javában diszlenék.

A rómaiak idejében nem voltak vasutak és mozdonyok, de az eleven lovak nem kevesebb bajt okoztak az embereknek, mint nekünk mai napság a mozdonyok. Ugyanis a római birodalomban volt egy ló, melyet mint haszontalan gebét, semmire sem lehetett használni, de aránylag több kárt tett, mint annak idején a híres trójai fa-ló. A ló valami *Sejus* nevű uri ember tulajdona volt, kit Marcus Antonius triumvir halálra íteltetett. *Sejus* után a ló *Dolabella*, Cicero véje kezébe került, ki magát, nehogy az ellenség kezébe kerüljön, Laodicea városa ostroma alatt egy katonával megölette. *Cassius*, ki mint győztes elfoglalta Laodiceát, Dolabella lovat anektálta, de vesztére, mert Philipinné szintűg elpusztult, mint Dolabella. A véletlen

úgy akarta, hogy a szerencsétlen ló *Marcus Antonius* fővezér kezébe jusson, kinek kedvenc hátas-paripája lett. De Antonius, Actiumnál csatát vesztvén, Cleopatra öngyilkosságának koholt hírére tulajdon kardjával vetett véget életének. Ezek után a vén gebé híre meg volt alapítva; senki sem akart többé az *Equus Sejanus*ra felülni. Végre valami *Publius Nigidius Figulus* nevű tudós vette meg, ki rajta a Peloponnesus bejárta. Midőn az *Eurotas*on átkelt, a megborodott paripával együtt a vízbe esett, hol mindketten nyom nélkül eltűntek.

El van terjedve továbbá mai napig azon babonás hit, hogy némely egvény, állat vagy tárgy a szerencsétlenséget magában hordja, és ezt, mint a delejtűt a vasat, magához vonja.

Gondoljunk csak a nem régen elhunyt *XII. Alfonz* spanyol királyra, kinek egyik gyűrűjéhez egész mesekör fűződik. Ugyanis lakodalmán napján, 1878 január 23-án, *Alfonz* király nejének, *Maria de las Mercedes*-nek, Montpensier herceg

harmadik leányának egy kis gyűrűt ajándékozott, melyet ez hat hónapig, egészen halála napjáig (1878 június 26.) folyton ujján viselt. A királyné halála után *Alfonz* király a gyűrűt nagyanyjának adta, ki szintén nemsokára meghalt. Ekkor a gyűrűt a király nővére, *De Pilar* infansóné kapta; néhány nap múlva ez is meghalt. *Alfonz* király most ismét a gyűrűt birtokába jutván, azt *Krisztina* infansóné, Montpensier herceg második leányának ajándékozta. Három hónap alatt ez is meghalt. Ezek után a király a gyűrűt magához vette és haláláig (1885 november 25-én) viselte. Most már Spanyolországban kiszámították, hogy a gyűrű alig néhány év lefolyása alatt két királynő, két infansóné és egy király halálát okozta. A gyűrűt senki sem kellett többé. Végre a drága kincsét Madrid városa védszentjének, a boldogságos Szűz Máriának, illetőleg ennek a főtemplomban lévő ezüst szobrának ajándékozták, a gyűrűt azonban nem a szent kép ujjára fűzték, hanem szalagra kötve nyakába helyezték.

Minden időben azt hitték és most is hiszik, hogy *bizonyos emberek*, sőt egész osztályok minden körülmények közt szerencsétlenséget hoznak. E részben a bajt leginkább a szemre, a rossz nézésre tolják. A fél világ lakói, németek, oroszok, görögök, olaszok és zsidók e babonáságot mai napig is fentartják, sőt, a mint tudjuk, az már a klasszikus ó-korban is megvolt. Oroszországban — mint *Turgenyev* írja, — a rossz szem a pópák különlegessége. — «Ma egy pópa látogatott meg, — mondja *Fimuska*, — és lám, tejfölm azonnal megsavanyodott.»

A babonás hit továbbá azt tartja, hogy egyesek és népek életében tökéletesen *szerecsétlenség* napok fordulnak elő, melyeken bármint is tegyünk, minden rosszul szokott kiütni. A rómaiaknál voltak ugynevezett «*Dies atrii*» vagyis a fekete napok és «*Dies Allenses*» a veszély napjai, az alliai vereség emlékére, midőn a gallusok által Allia nevű folyónál csatát vesztek. A zsidóknál az *Ab* hónapot, a mi júliusunkat, tartják az egész esztendő legfeketébb hónapjának, mert a jeruzsálemi templom annak idején kétszer pusztítottat el *Ab* hónapja 9-ikén.

Legújában rájöttek, hogy mily végzetes szerepet jutott a belga királyi családban *január* havának. Midőn 1890 január 1-én a laekeni palota lángba borult, a királyné elküldte magát: «En istenem, a januárius mindig szerencsétlenséget szokott számunkra hozni.»

Valami csakugyan van a dologban. Ugyanis 1867 januárban tébolyodott meg *Sarolta* mexikói

E szavak után hátat fordítva, tovább mentem. A legközelebb álló rendőrtől azt kérdeztem, vajjon az x. számú házat ismeri-e, mire az illető azt felelte, hogy hét év óta folytonosan az utcában állván, nemcsak a házakat, de a bennök lakó embereket is tökéletesen ismeri.

— Tehát az x. szám?

— Az első emeleten, valamint a magas földszinten a Donogali zenekedvelők klubja van; a második emeleten a ház tulajdonosa, *Sparke Jakab* és családja lakik, ezenkívül a kapus. A zenekedvelők hétfőn és szombaton jönnek össze, többnyire 8 óraker este és nagyon ritkán maradnak együtt éjjelig. A zene nem tart sokáig, de annál tovább a vacsora, stb.

Ezt jelentette a rendőr, ki, a mint monda, hét év óta az utcán állomásozott. A ház külseje semmit sem mutatott és alig különbözött a többi háztól, melyek gondosan bezárt kapu-féle ajtóikkal úgy néztek ki, mintha a lakók vidékre költöztek volna. Szombat lévén, arról akartam meggyőződni, vajjon való-e a rendőr jelentése, vagy pedig csak szószaporítás kedvéért beszélt annyit? A díszes ajtó vas kopogójának második ütésére a komoly kinézésű kapus azt kérdezte tőlem, kit keresek ily későn? Mire hamarjában azt találtam válaszolni, hogy *Manner* ural szel-

de miután a címzettet Yokohamánál nem ismerték, a levél 1891 március 14-én ismét visszakerült Epernaybe, így tehát a föld körüli utat 84 nap alatt megtette. A levélen látható postabélyegeken a következő napok vannak feljegyezve: *Epernay*: (déli Franciaországban, mint feladási hely) 1890 december 19. *Páris*: december 20. *New-York*: 1891 január 1. *San-Francisco* (Kalifornia): január 10. *Yokohama* (Japán): február 14. *Hong-kong* (Khina): február 10. *Marseille* (Franciaország): március 13. *Epernay*: március 14.

Mint egy sokat tudó úr nagyon helyesen megjegyezte, a levél utazása gyorsaság tekintetében nem mulja felül *Fogg Phineas* urnak *Verne Gyula* által leírt kalandjait, sem pedig *Bly Nelly* kisasszonynak valósággal megtett utazását, mely mindössze csak 72 és egy fél napot vett igénybe, de mindamellett olesóság dolgában eddigelő az epernai levél útja a posta történetében valóságos epokhális esemény.

EGYVELEG.

* **Nyolcezerkilométeres vasut.** Az orosz kormány a *Wladinostokból* (a csendes Océán mellett) Szibérián keresztül Szent-Pétervárra vezető vasut

lévén kalapját: más részt azonban egészen művelten embernek tartanak, ha látogatás alatt pápaszemét fentartanak.

* **Jártató-gép.** Yagin Miklós nevű orosz különös gépet talált ki a járás elősegítésére. A gép néhány erős, a lábszárakra alkalmazott csavarrugóból áll, melyek a lépéseknél szükséges izom kitérülést akarják pótolni. A feltaláló szerint a gép munkája az izomerő pótlásával oly jelentékeny, hogy az ember ezzel a géppel 2—3 annyit képes járni, mint különben.

* **Az Európában élő virágok száma** 4200 faj s igen érdekes, hogy ennek épen tizedrésze, azaz 420 faj olyan, mely illatot ad.

* **A legfényesebb lámpa a világon** Yütland partján van, a hanstholmi világító-toronyban, melynek fényét két 35—35 lóerejű gőzgép s két Méritens-rendszerű villamdelejes gép adja. Az egyetlen lámpának fénye egyenlő két millió gyertya fényével. A világító-torony öre prizmak és lenesék segítségével mindenkor megláthatja földszinti szobájában a láng erejét s rendes körülmények között ott lenni képes azt megigazítani s nem szükséges fölmenni.

* **Jégesőt teremtett** *Planté* francia physikus villamoság erejével, minden különös eszközök nélkül, sótartalmu víz és rendkívül alacsony hőmérséklet használása mellett.

császárné, a belga király nővére, amaz izgalmas erőlködések után, melyeket férje, Miksa császár, érdekében Európa legtöbb udvarainál tett.

1869 január 23-án halt el a király egyetlen fia és trónörökös, a brabanti herceg, 1881 januárban pusztult el tűz által a királyi palota, melyben Sarolta császárné lakott. 1889 január 30-án vesztette életét Mayerlingben a király veje, Rudolf trónörökös. 1890 január 1-én égett le a laekenai palota. 1891 január 23-án — tehát ugyanazon napon, mint az előbbi belga trónörökös — halt el az új trónörökös, Balduin herceg, a király unokaöccse.

Keleten azt tartják, hogy Isten a világ megteremtésekor a különféle országokat egy zsákba elrakta; midőn épen a hegyeket elvetette és Montenegro fölött elrepült, a zsák véletlenül kilyukadt. Ezért jutott ki ama szerencsétlen országnak oly bőven a sziklás kopár hegyekből.

Józan észsel bíró ember a különféle babonaságokban csakis a véletlen játékát látja, de kétséget nem szenved, hogy az egyszerű megrogzított balhít vagy babona az embereket annyira elfogultakká és tehetetlenekké teszi, hogy ez által a balesetek egész sora idéztetik elő.

Mihelyt elterjedt az a hit, hogy a pennsylvaniai vasút egyik mozdonyja meg van babonázva, a mozdonyvezető elvesztette fejét és egyik szerencsétlenség a másikat érte.

A babonaság áldozatainak számában nem látunk fogyatkozást, habár a tudományos haladások terén majdnem csodálatos dolgok történnek.

Mindezek dacára nem ismerünk országot, társadalmi osztályt, vagy magára hagyott, elvadult népaját, mely a babonaság valamely betegségében többé-kevésbé ne szenvedne. *Dr. B.*

EGY ÖREG APÁCZA ELBESZÉLÉSE.

— Romániai emlékeimből. —

A mit én itt elmondandó vagyok, az már régi dolog, de megérdemli az elmondást, mert az 1848/49-iki eseményekre vonatkozó dolgokkal úgy vagyunk, mint a románok Mihály vitézzel, vagy a moldvaiak Stefán esel Máréval, hogy akárhová csavargatják is a beszédet, utójára is e két hősnő lyukad ki.

A fiatal Cs . . . kapitány épen jegyben járt a gazdag román L . . . nu boér leányával, mikor 1849 tavaszán jön a behívási rendelet, hogy kozák-ezredével, melyhez tartozott, menjen Magyarországra. El kellett hát válniok, de Cs . . . mindig tudósította aráját a csodaszép délibábos országból, ha nem is olyan gyorsan, mint ma lehetne, mikor már posta, telegráf áll rendelkezésre. Megírta, hogy Vácznál a pofájára kapott egy manu proprium, de már meglehetősen begyógyult, megírta, hogy a felkelők vezére megadta magát, s így mihamarább haza megy és jövet Csernovicznak veszi útját, hogy aráját meglátogathassa. A boér-háznál természetesen nagy örömmel várták; az összejövetelre eljött a Kievet melléti jószágáról apja is, hogy az ünnepélyes, formászerinti eljegyzésnél és a menyegző idejének meghatározásánál jelen lehessen.

Nagy volt az öröm mindkét részről, a környék nemessége összegyűlt a mulatságra, vége-hossza nem volt a köszöntgetésnek, a hadjáratban látott élmények elbeszélésének és az onnan szerzett ritkaságok mutogatásának. Megbámulták a magyar kancsuka — karikás — furcsa szerkezetét, melynek rövid a nyele, de hosszú az ostora. De mindenek felett volt a hozott drágaságok közt egy gyönyörű szép, karesű, szarvas lábú, jámbor, egér szőrű, négy éves csikó, a melynek minden jámborsága mellett az a különös tulajdonsága volt, hogy mikor a magas, sajátságos szagú orosz bór nyereggel nyergelték: mindent elkövetett, hogy megszabaduljon tőle. Egyik a másik után próbálgatta megülni a szép csikót, de mind hiába. Végre gazdája, a boldog vőlegény, kezében a hosszú karikással kezdett szerencsét próbálni, de alig volt a nyeregben, az ügyetlenül kezelt hosszú karikás nyaka körül tekerőzött, a csikó pedig iszonyú ugrással vitte a kökapu-félhez s itt felásgaskodva, úgy hanyatt vágta magát, hogy a boldog vőlegény halva terült el.

A mi ezután következett, — mondá az öreg apácza, — azt felesleges, de én nem is tudom elmondani; azóta negyven év telt el és én e zárdsáknak folytonos lakója vagyok. A nagy, nehéz smaragd jeggyűrű zárdánk védőköneke, a szűz

anyának ékesíti újját, a mint látható, én pedig szüntelen imádkozom a szent szűzhöz, hogy adjon nyugodalmat boldogulni arámnak, nekem pedig türelmet, kegyességet fogadásom igaz betöltéséhez. A mint érzem, az idő nem messze van, a midőn a halálban egyesülhetek vőlegényemmel. Mikor a fogadalmat tettem, elutaztam a szent földre, meglátogattam a jeruzsálemi szent sirt, s magammal hoztam azt a kis képet; ezédru fára van rajzolja a szűz anyja a gyermek megváltóval. Fogadja el tőlem ezt és emlékezzék meg egy szerencsétlen, de boldog barát-nőjéről.

E beszégetés utáni tavaszon a húsvéti ájtatosságok idején az apácza bement a hideg kövezetű templomba, és ott, hová tiszta szive vágott, a szent szűz képe előtt érte agyszélhűdés. Alétlan hozták ki a templomból, beszélni már nem tudott és örökre lehunyt a angyali jószágú szemeit. Én híven őrzöm a tőle ajánlott szent képet, híven őrzöm áldott jószágának emlékét; azért barátaim, ha meglátogattok, jusson eszetekbe a történet, ha ágyam felett, kálvinista létemre, egy kis ikonát láttok. *Feriz.*

A CSERKESZKŐJIVASUTI RABLÓTÁMADÁS.

A hirdapok tele voltak részletes leírásával annak a vakmerő támadásnak, melynek a mult hó utolsó és e hó első napja közötti éjjel a keleti

ATHANAZIOSZ RABLÓVEZÉR.

vasútvonal utasai Sinéki és Cserkeszkő között kitéve voltak. A mondott időben és helyen a vonat hirtelen kisiklott és — szerencsére — megállt, mire a fölriadt mintegy 40—50 utas a legnagyobb zavarban, rémület szökött föl helyéből, nem bírva magát a koromsötét éjben tájékozni a helyzet felől. Nehány puskalövés s az utána következő zaj és rémült kiabálás azonban csakhamar fölvilágosította, hogy rablótámadással van dolguk s egyike előtt állanak azoknak az eseteknek, melyekkel a, — mint látszik, — még ma is virágozó görög rablóvilág teszi a Balkán-félszigeten az utazást több mint regényessé.

Csakugyan úgy volt. Görög rablók, a vezérrel együtt számszerint heten, megkötözték a pályán, fölcsédtek a sineket, megállították a vonatot, s miután a vonat agyonrémut vezetőt magukhoz vették, hogy tolmácsuk legyen, sorra fosztogatták az utasokat, elszedvén pénzüket és egyéb értékeiket.

De nem érték be ennyivel. Kilenczet az utasok közül, kiket a legvagyonosabbaknak gyanítottak, köztük egy Kiak nevű magyart is, magukkal hurcolták a hegyek közé, egyet közülök, egy Izrael Móricz nevű berlini bankárt, visszaküldvén, miután előbb becsületészávat vették, hogy visszatér s a maga és társai váltásdíját, 200,000 frankot, Konstantinápolyból meghozza. Határidőt is szabtak, melynek leteltével vagy pedig az esetre, ha üldözőbe vették, azzal fenyegetétek, hogy foglyaitak agyonlövők.

Izrael eljárt a dolgának, a váltásdíjat megvitte, mire a rablók foglyaitól szívélyesen elbocsúzták s őket sorra csokolvák. Sőt nekik utra- valóul még egy-egy font sterlinget is adván, szabadon eresztették valamennyit.

A foglyok elbeszélései, sőt írásban is közlött élményei arról tanuskodnak, hogy a rablók nem bántak velök rosszul s a mennyire a radon erdőben lehetett, kényelmükről is gondoskodtak. Vezérük, Athanasiosz, egy 30—40 év közti magas szál görög ember, még a műveltségnek bizonyos fokával is birni látszott s tudott valamiskét más nyelven is. A rablók egyéb fegyverzetén kívül kitűnő hátultöltő Martini-puskákkal is él voltak látva s egyáltalán nem látszottak tudomással birni róla, hogy valami helytelen dolgot eszelekesnek s nem pedig önmagától értető üzleti műveletet végeznek.

A török hatóságok azonban, melyekhez számtalan fölhasználás intéztetett azon államok részéről, melyeknek polgári kötelekbe a foglyok tartoznak, nem veszik tréfára a dolgot, hanem egész csapatokat indítanak a rablók üldözésére. Mendeckoráig azonban nem hallani, hogy ráakadtak volna a nyomukra.

A MÖNCHENSTEINI VASUTI KATASTRÓFA.

A vasúti szerencsétlenségeknek immár épen nem rövid történetében szomorúan kimagasló helye fog jutni annak a svájci szerencsétlenségnek, melynél e hó 14-én a Bazel és Delsberg közt közeledő vasúti vonat alatt Mönchenstein mellett a Birs folyó hídja leszakadt, s a folyó árjába zuhant személyszállító kocsikban száz emberről több veszítette el életét. Talán még egyetlen vasúti szerencsétlenség alkalmával sem vesztett ennyi emberélet egyszerre oda, s ha fordult is elő valamikor hasonló eset, mint pl. midőn Skőceziában a Tay hídjának leszakadásakor az egész vasúti vonatot nyomtalanul eltűnt a tenger-öböl hullámai között: a mönchensteini nagy szerencsétlenség borzalmai felülmúlják ezt annyiban, mert itt napokon át összetörve s részben darabokra szétszaggatva halászták ki a folyóból a holttestem-részeket, s a szerencsétlenség részletei borzalmasnál borzalmasabb változatosságban tüntek elő.

Mönchenstein, a szerencsétlenség színhelye, igen közel fekszik Bazelhez, a Birs folyó völgyében, a Jura végső nyúlányai között. Gyalog is kijárnak a bázeliak oda, s vasuton néhány percz is elég, hogy oda jussanak. Junius 14-én, a szerencsétlenség napján, épen egy majális alkalmával, igen sok bázeli s köztük néhány daltársaság rándult ki ide a 2 óra 15 perczkor induló vonattal, mely két mozdonyból, egy postakocsiból s amerikai módon berendezett 9 nagy vagonból állott, a teherkocsikon kívül. Mönchenstein előtt kevéssel a vasút a kis Birs folyón vezet át, mely itt nagyon sebes, bár teljesen szabályozott és csak 21 méter szélességű. Alig ért az első gép a hidra, midőn az rettenetes gyorsasággal összeomlott. A két gép és a négy első kocsi rögtön a vízbe esett, míg az ötödik, mely első és másodosztályú kupékából állott, már félig függve maradt a hidon, az utána következő többi kocsi meg szerencsére fönnakadt és mentve maradt.

A katasztrófa oka kétségekivül a hid hibás szerkezete volt s igen nevezetes, hogy azért először a világhírű párisi vastorony építőjét, Eiffel mérnököt kárhözatták, ki részt vett a hid tervezésénél, de későbbi nyilatkozatok szerint nem ő a hibás, hanem a hídánál használt vasnak rossz minősége, mely a különben is nagyon súlyos vonatot nem bírta el.

A folyóba zuhant kocsikból egyetlen lélek sem menekedett meg, sőt némelyekről, kik a gép alá kerültek, még most sem tudnak semmi bizonyosat s nem egy halottat annyira szárdarabbolva vagy széttűzva találtak meg, hogy személyazonosságát sem lehetett megállapítani. Kezdetben azt hitték, hogy kevesebben pusztultak el, de e szám folytonosan nőtt s később már mintegy 300-ról beszéltek. Eddigél 75 halottat fogtak ki és ismertek föl s 25-öt olyat, a kiknek kiléte nem volt megállapítható. A hiányzóik száma még ismeretlen. A legtöbbben bázeliak voltak s egyetlen családból négyen is elpusztultak. Az utasok között volt egy magyar is. Szikszay ismert budapesti vendégülönek Párisban festészetet tanuló fia, ki azonban szerencsésen megmenekült. Két gépész úgy halt meg, hogy a hirtelen zökkenés közben erővel dobattak ki a

partra, a hol szörnyet haltak. A sebesültek száma is jelentékeny s azok közül már több meg is halt.

A vasútvonal, a hol a szerencsétlenség történt, belesik abba a nagy vonalba, mely a leg-egyenesebb út a Páris és Svájc közötti közlekedésben. Mivel most a mönchensteini híd helyreállítása hosszabb időt vesz igénybe, a francia-állam csak körülölvél lehet eljutni Svájcba, Elzászon át, hol a német kormány, tekintettel a szerencsétlenségre, az Elzászban eddig fennálló útlevél-kényszert megszüntette.

Képeink, melyeket ezúttal bemutatunk, a helyszínen, mindjárt a szerencsétlenség utáni napon történt fényképi fölvételek után készültek, s a halvány fametszet is felütné a rombolásnak borzasztó voltát. A hid vaskarfái, az össze-zúzott gépek és kocsironsok, melyek egy része a levegőben függ, a pozdorjává zúzott s a folyóba elmerült s így a képen nem látható vagonokat nem is számítva, vérfagyasztó, siralmas látványt nyújtanak, melyek kitorúlhetetlen borzalom emlékét hagyják vissza azokban, a kik az iszonyú katasztrófa színhelyét természetben látták.

A DIVAT NYÁR ELEJÉN.

Ha könnyen rámondjuk is, hogy a divat változó, s a ma divatja alig éri meg a holnapot, mégis van a divatban is bizonyos állandóság vagy legalább visszavetés. A szent kék buzavirág például mily régóta kedvenz díszítő virága a divatárúknak, s most talán még inkább használják, mint előbb bármikor. Csinosan alkalmazták kis koszorúban kalapocskára. Fekete szalmakalap keskeny szélére kettős sorban

NYÁRI KALAP.

fűzik a buzavirágot, s kis piros szalaggal fiatal asszonyok fölötteszerien viselhetik; s nagyon jól áll, a mennyiben a hullámzó hajfirtókat a homlokokra szabadon hagyja, s a buzavirág kék színe a szőke vagy barna fűrtökkel kedves ellentétet képez.

A ruhadíszítések nem veszítettek eddigi jellegükből, még mindig munkásabbak lesznek; üveggyöngyök, üveg- és ércdarabok nagy szerepet játszanak s egy jó minta segítségével igen szép és hatásos díszítményeket készíthetünk. A magas Medici-gallérok szintén megmaradtak divatban, hacsak újításnak nem veszik azt, hogy némelyek kétsoros fonott arany szalagot kezdenek hordani a nyakon. A tavasszal felkapott kekes-szürke ruhákat még most is sokszor láthatjuk, de a nyári divát színet hamarjában neheze lenne megmondani. A szeszélyes időjárás meggátolja a világosabb ruhák viselését, pedig ugyancsak szép világos szövetek várják mindenfelé a kirakatokban, hogy a hivatalos nyárral az igazi is megérkezzen.

Egyik képünkön két csinos nyári öltözetet mutatunk be. Az egyik nő öltözte finom, könnyű, világos szövetből van; a díszítés sötét-kék bársony kinn van. A ruha alja oly egyszerű, hogy egyszerűbbet kívánni is alig lehetne, s a melletti mindenféleképp csinos, elegáns. A ferdén vágott előrész látni engedi az alsó díszítést, s a hátul pár hajtsában könnyedén leomló hátsó rész, mintha uszaly lenne, oly jól hull alá a deréktól. Alól kék bársony szegély, fölötté a megszokott virágok. A derék csipőig tart, elől keréke van vasgólja. Elöl V alakú sötét-kék selyembeté van, mely hasonló színű a bársonydíszítéssel. A keztyűk szorosan a karhoz simulnak, s a ruha útja fedi őket. A nyakék strucczollakból készült, melynek színe természetesen

olyan, mint a ruháé. A himzett vállborító gallérköpenye gazdagon van hosszú rojtokkal díszítve. A másik hölgy ruhája szintén igen helyes öltözet, már csak azért is, mert ép úgy lehet reggeli kimenő öltözetnek, mint esteli ruhának használni. Tarkizékek színi, csillámló selyem-brokát szövetből van, s a brokáttal a most annyira divatos vízi-sis virágok vannak beletörve. Igen egyszerű, de valóban kecses öltözet. A derék redői oly módon vannak tartva, hogy a szegélyvel egybe olvadni látszanak, holott alul a derék van, s felül jó csak a szegély. A csücsök betét himzésekkel van díszítve, s meglehetősen magas gallér egészíti ki a felső részt. A gallér szintén gazdag himzésekkel van fedve, ép úgy, mint a betét, valamint a szűk újjak, melyekből ugyan a keztyű valami keveset eltakar. Ép így himzett a ruhaajl oldal-betéje is.

Érdeemes e nőnek a kalapját is megnézni. Nem is kalap ez, hanem sapka, vagy tán még inkább főkötő. Lapos, fonott, selyemkarika, mely csak a fej tetejét borítja be. A homlok fölött kék selyemszalagból kötött csokor emelkedik, hátul sárga színű virágok, s kisebb tollak. Az egyik díszítésnek magasabbnak kell lenni, mint a másiknak; vagy az elő, vagy a hátsó résznek, a hogy jobban tetszik.

Közlebb a sárga szín, úgy látszik, tért fog hódítani, habár már most is sokan használnak sötétebb ruhájukhoz sárga díszítést — s a sárga szín mellett a napraforgó is megint kedvelt virág lesz.

NYÁRI UTCAI RUHÁK.

NYÁRI KALAP.

Hajékektől újabb apró, művészi en imitált rákokat, apró kagylókat, sőt kigyókat is használnak az angol nők; de mi ezeket csak hangjuk meg nekik. A fátólokban is van újítás; olyan finom selyem fátólyát kezdenek föl újabb, mely jóformán kiállja a versenyt a pókhálóval, sőt a fátóly szövetében is a pókháló van utánozva. *Ilka.*

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Segíts magadon és Isten is megsegít. A rochdalei becstelés takácsok története és sikerei. Holyoake G. J. műve után átdolgozta Bernát István. Megjelent Franklin-Társulatnál. Hasznos könyvecske ez, melyet méltó, hogy minél többen olvassanak és terjesztsék a rochdalei takácsok történetének tanulságait, a kik egymás közt szövetkezve, a társulás erejében folyton gyarapodva, jóllehet, anyagi erőhez jutottak.

Holyoake művét lefordították már minden nyelvre, mert vonzó alakban, eleven történetben fejt ki a szövetkezés hasznát és eredményeit. Megjelentése után Angliában százával alakultak új szövetkezetek, alkalmazták a benne kifejtett elveket gyakorlati czélra, s az alsó néposztályokban is meglehetősen hatással. Jó részt e könyvecskének köszönhetni, hogy az angol földön gyökeret vert eszmék áthatoltak francia, német, olasz földre, Amerikába, sőt Oroszországba is. Bernát visszaíróknak figyelembe vételével dolgozta át; a füzetet gr. Károlyi Sándornak, mint a

magyar szövetkezeti mozgalom vezetőjének ajánlja. A legszelebb körök figyelmére érdemes hasznos füzet ára 30 kr.

Magyarország véizeinek statisztikája. Első e nemű munka Magyarországon az a két kötetes kiadvány, mely Baross Gábor kereskedelmi miniszter elhatározásából megjelent. Nagy hiány volt, hogy eddig nem látták összegyűjtve sem a társulatok, sem a szakemberek azokat az adatokat, melyek főleg az árvízjárásokra nézve rendkívül fontosak és tanulásgul szolgálhatnak a jövőre. A vízügyi statisztikát töredékesen Keleti Károly gyűjté 1876-ban, de aztán abba maradt, mignem újra megindult, s most lehetőleg visszamegy addig az időig, melytől fogva hiteles adatok megszerzése lehetséges volt. A statisztikai hivatal részéről Zawadowszky Alfréd dolgozta föl az összegyűjtött adatokat s az ő műve az, mely a vízügyi statisztikának alapját fogja képezni.

Gondos és terhes munka ez, mely megérdemli a teljes elismerést. A két kötet minden megszereshető adatra kiterjeszkedik. Ismerteti röviden Magyarország vízrajzát, azután a vízállások megfigyelését. A következő fejezetben az árvizek statisztikáját találjuk. Ezek közt érdekes és tanulságos a Duna árvizeinek statisztikája; de bizonyára még fontosabb a Tisza, melynek rakoncátlanokodása Magyarország legtermékenyebb részét tartja örökös veszedelemben. A tisza árvizek adatainak összeállítása után a folyók szabályozásáról nyertünk hí és számszerű képet. Főszül itt is a Dunára és Tiszára, valamint ennek mellékfolyóira van tekintet. Megtudjuk azt is, mibe került az államnak és a társulatoknak a szabályozás. A második kötetben a táblázatokat kapjuk a folyók méreteiről, a jelentékenyebb víz állásokról, melyek közt különösen sok embert foglalkoztat. Ezek közt érdekes és tanulságos a Duna folyószabályozási munkálatok táblázatai következnek; nemkülönben a szabályozó társulatok pénzügyi viszonyainak képe. Több grafikai kép és térkép van csatolva a második kötethez.

Az Egyetemes Regénytár, a Singer és Wolfner cég elterjedt vállalatának két legutóbbi kötete a nálunk még ismeretlen Srao Matild olasz író nő «Isten hozzád szerelm» című regényét közli, Tóth Béla magyaros fordításában. Az író nő hazája irodalmának jelese s több művét lefordították idegen irodalmak számára. Magyarul kiadott regényében az asszonynak lélekvilágát festi lézas menetű drámában, a lángoló szerelmet. A piros vászonkötésű két kötet ára 1 frt.

Döntvénytár. A m. Curia, a budapesti kir. ítélő tábla és a pénzügyi közigazgatási bíróság elvi jelentőségű határozatai. Kiadja a «Jogtudományi Közlöny» szerkesztősége, új folam, 28. kötet. Megjelent Franklin-Társulatnál s ára 2 frt.

Vezérfonal a kémiai gyakorlatokban, orvostan hallgatók számára, írta dr. Röhmann F., a bo-rozslói élettani intézet tanára, fordította Huber Alfréd, orvostanhallgató. A szöveg közé nyomott 17 ábrával, fénynyomatokkal és a nap színnyomatu spektrum-táblával. A Franklin-Társulat kiadása; ára 2 frt 40 kr. A vegytan gyakorlati részében melyben hatolni kívánó orvosnövendékek vehetik jó hasznát.

A Magyar irodalomtörténetből, melyet Bodnár Zsigmond ír és füzetként ad ki, megjelent a 2-ik füzet is. Az egész mű négy kötetre (25 füzet) terjed, s előfizethető szerzőnél (Budapest, X. család-utca 5 sz.) 4 füzetre 2 frttal, 8 füzetre 4 frttal. A második füzet a reformáció korszakának vallásos prózáival foglalkozik, s a biblia-forrástokról és ama kor hitvitázó irodalmáról nyújt képet.

Budapesti kalauz, a főváros és környékének leírása, számos ábrával és a főváros térképének képevel, az Eggenberger-féle könyvkereskedés kiadása. Az idegeneknek való, kik megtalálhatják benne az utasítást a különböző hivatalokhoz, közintézetekhez, mulató-helyekhez, a város minden részébe; a közlekedés ismertetését, a helybeli árakat gőzhajóknál, városi vasutaknál, bérkocsiknál, színházaknál, a város és környékének leírását, valamint a kiránduló-helyeket. Megkönnyíti használhatóságát a betűrendes tartalomjegyzék is. Kemény kötésben ára 60 kr.

A kassai püspökségi könyvtár kódexének inkuabulumainak jegyzéke. Budapest, 1891. Ára 1 frt. Összeállította Récei Viktor pannonnalmi benzés és könyvtárnok. A bibliografikusokra és könyvtárra néve tanulós könyv Bubic Zsigmond kassai püspöknek van ajánva. A rövid bevezetésben elmondja a püspöki könyvtár történetét és ismerteti annak szervezeti felépítését. Majd áttér a kódexek ismertetésére, melyek közül 1300—1500-ig 12-ét sorol föl, azután 1550—1650-ig kilenc hazai kézirat ismerteti, végül 1456—1536-ig 134 évszámot tárgyal, s 1517—1701-ig 57 régi magyar munkát mutat be. A szorgalommal egybeállított munka hazai bibliográfusokra néve nyereségnek tekinthető.

Akadémiai Értesítő. A június füzete az akadémia nagygyűlésével foglalkozik. Közlés egész terjedelműben báró Eötvös Loránd elnöki megnyitóbeszédét és Kállay Béni emlékbeszédét gróf Andrássy Gyuláról. Aztán a bírálói jelentéseket az akadémiai nagy jutalomról, a Gorove-pályázatról, a biztosító-társulat pályázatáról és a Lukács Krisztina-díjról. Az akadémia támogatásával megjelenő folyóiratok újabb füzeteinek tartalmi ismertetései, kivonatok a jegyzőkönyvekből, stb. vannak még a füzetben.

Folyóiratok. Az „Archaologiai Értesítő” június füzete ismét gazdag a régészetre vonatkozó közleményekben, emlékek, leletek ismertetésében, melyeket számos kép és rajz is magyaráz. Főbb cikkek: Redwitz Miklós szörényi bán érmei (15 ábrával) dr. Réthy Lászlótól; „Keresztalakú ereklyetartó a zágrábi székesegyház kincstárában” (rajzokkal) dr. Bojnicsics Ivántól. „Ösmeretlen czimerek hazai őtvösműveken” (rajzokkal) Csergeő Gézától. — A „Turul”, a heraldikai és genealogiai társaság közlönyének értekezései ezek: Nagy Gézától „Árpád-kori személynévek és az Osl nemzetség eredete”. Décsényi Gyulától „II. Ulászló korabeli czimere-levelek”. Dr. Komáromy Andrástól „Dózsa nádor és a Debreczeni család.” Majláth Bélától „Családtörténeti tanulmányok 1526. évig”; Bárczay Oszkártól „A Bárczay-család leszármazása.” Puky Andortól „Az abauj- és biharmegyei Kinisiek”.

Iskolai könyvek. Pozsonyban Stampfel Károly kiadásában megjelentek: *Magyar nyelvtan*, második és javított kiadás három részben, írta Deme Károly, az elemi iskolák különböző osztályai számára. Ára a két első résznek 20—20 kr., a harmadiknak 26 kr.

A Kócán-pályázat határídeje a tud. akadémian május 31-ikén járt le. Az idei 100 aranyos díjért oly színművek pályázhattak, melyeknek tárgya Salamon és Szent-László király korából van merítve. A pályázatra — csodálatosan — csak két pályamunka érkezett. Az egyik címe: „A koronáért”, a másiké „Vid” s mind a kettőt öt felvonásos történeti tragédia. A jutalmat november 30-ikán tartandó összes ülésen ítélk oda a viszonylag legjobb műnek.

Zenemű. A király pécsi látogatására Hoffer Károlytól *Magyar király-hymnus* jelent meg, magán énekhangra, férfi és vegyes karra. Szövegét írta dr. Rézbányai József.

A berlini nemzetközi műkiállítás magyar osztályáról nagy elismeréssel szólnak mindenfelé, a kiállítás egyik legérdekesebb részének tartják, melyet minden látogató hosszasan néz és elgúnyol, hogy el. Még a cseh lapok sem tudják megtagadni az elismerést a magyar képzőművészet fejlettségétől.

Legutóbb a „Kölnische Zeitung” irt a magyar festőkről, s többek közt ezeket mondja: „Nagyon jelentékeny sikere van a kiállítás magyar osztályának is, a minek főoka — bár a kiállított művek festészeti előkelősége is indokolja — kétségkívül a közönség előtt annyira rokonszenves humor, melylyel a magyar festők a népfelől vett jeleneteket élénk tárták. A magyaroknak nem lehet az ábrázolásban való léha felületességet szemükre vetni, sőt ellenkezőleg, el kell ismernünk, hogy nagy buzgalommal iparkodnak a jellemző megvilágításra. Nemzeti önérték, hazaszeretet s a népeletben talált ösztönei vezet az eddigi műkötéseiket, ezek pedig olyan tulajdonságok, melyeket nem lehet nagyképp frázisokkal kicsinyíteni, mert ezek is a művészethez tartoznak s neki erőt adnak. Szociálista külseji koldusokkal és burgonyát kereső vén asszonyokkal még nincs kimérte a népelet gazdag forrása.” Ezután a ciklik egyenként is foglalkozik a képekkel: említve Margitay Thimér és Stetka Gyula életképét, Benczúr Gyula bachans nőjét, Valentintól cigánytűnt, Spányi és Tölgyessy tájképeit; Horowitz, Vastag, Balló arcképeit, Fülöp állatképét, stb.

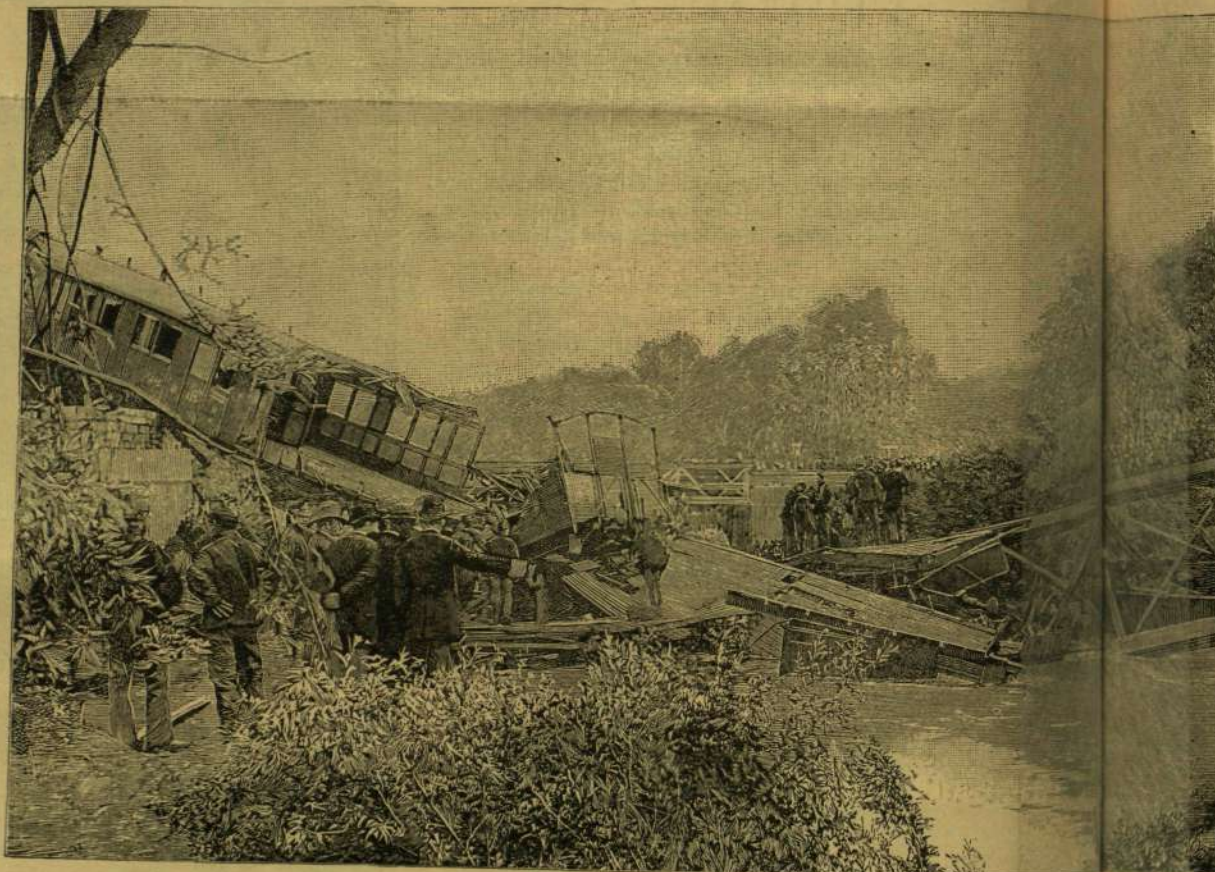
KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia jun. 22-én tartotta a szünet előtti utolsó ülését, br. Eötvös Loránd elnöke alatt.

Az ülés Pár Antalnak Rónay Jácint emlékeztérére irt dolgozatával kezdődött, melyet Pauer Imre olvasott föl. Az emlékezés nagy melegséggel festi Rónay változatos életét, a hazais papét, a tudósát, a száműzöttét, ki Mária Valéria főhercegnő nevelője lett. Élénk tetszésel fogadták. Intézkedett ezután az ülés, hogy az elnökség br. Vay Miklós igazgatótagot, Pulszky Ferencz tiszteletbeli tagot és Hunfalvy Pál rendes tagot annak idején az akadémia nevében üdvözölje, mint a kik pár hét mulva érik meg, hogy félszázad óta az akadémia tagjai Szily Kálmán főtitkár bejelentés, hogy a díszterem falfestményeire újabban Schlauch Lőrincz nagyváradi püspök 300, Desseffy Sándor csanádi püspök 200 frt, Meszlényi Gyula szatmári és Steiner Fülöp székesfehérvári püspökök 100—100 frt ajánlottak föl. Ezután az első osztály terjesztette elő jelentését az új görög kiejtés tanításáról az iskolákban. A közoktatásügyi miniszter kérte ugyanis az akadémia véleményét, hogy a hol ezentul is tanítják a görögöt, az Erasmus-féle olvasás vagy az új-görög kiejtés szerint tanítsák-e. Az akadémia filológiai bizottságának az a véleménye, hogy maradjon meg az eddigi taní-

Pécen a székesegyház felszentelésére jelent meg, miniszterektől, az ország méltóságaitól körülveve, Fiumeba pedig a magyar kikötő megtekintésére ment, hogy aztan onnan a hadi tengerészet megtekintésére induljon. Küldöttségek üdvözölték ő felségét mind a két helyen, s a király mindeniket egyes szavakban részesítette. Válaszaiban nem egyszer nyilatkozott politikai fontosságról. A király utjának részletei és jelentősége testvérlepelünk, a „Politikai Ujdonságok” körébe tartozván, ott foglalkozunk vele bővebben. A pécsi események leírását is ott közöljük.

Fiumében az uralkodót az angol közepentengeri hajóraj is várta Hoskins admirál vezetésével, s emelte az ünnepélyek fényét, melyre a város is mindent megtett. E hó 23-ikán reggel érkezett meg a király. Ott volt József főherceg, gr. Szapáry, Szögyényi, Jospovich miniszterek, a horvát bán. Ő felsége József főherceggel együtt foglalt helyet a bevonuláskor, mely a lakosság riadó éljenzése, az angol hajók ágyúinak dörgése közt ment végbe. Dél előtt fogadta ő felsége a küldöttségek üdvözletét, ekkor tiszteltetett ná a az angol hajóraj parancsnoksága. Déli 1 órakor a király körutat tett a városban, megtekintette Fiume nevezetességeit, a kikötőt, a tengerészeti hatóság palotáját, a tengerészeti iskolát, a révkalau-

A Birs folyó hídjá leszakadás után, a vonat roncsaival.

A MÖNCHENSTEINI SZERENCSETLENSÉG.

A hid innenső partja, alól a leszakadt első mozdonyfal.

miniszterelnök és gr. Zichy Ágost kormányzó kíséretét a királyt, ki a „Viktoria” admirál hajón tett látogatást, melyről egy torpedó is kilőtték, s aztan egy cirikáló angol csónak elfogta és visszahozta. A hajó nagy termében villásreggeli volt, s ő felsége az angol lobogó alatt felköszöntötte Viktoria királynét és az angol tengerészetet. Hoskins admirál pedig ő felsége egészségére ürtette poharát. A király fél öt órakor bődült ágyudörgés közt távozott. Este 8 órakor ő felsége elhagyta Fiumét, s a „Miramar” hadihajóra szállt, elhaladt az angol hajók előtt, miközben a tengeren levő hajókon kigyultak a villamos és bengália fények, fészáltak a rakéták és cikázott az ágyúk tüze.

Ő felsége a hadi-flotta gyakorlataira utazott, s Lissza alatt e hó 25-ikén reggel üdvözölte a nyílt tengeren a flottát. A király több napot tölt a hadi tengerészetnél.

Stefánia özvegy trónörökösét julius elejére várják B.-Füredre. Ugyanakkor Friyges főherceg és neje, Izabella főhercegnő is odautaznak. Stefánia főhercegnő ugyanis védőösszonya a róla nevezett yacht-klubnak s a júliusi regatták, valamint az Izabella főhercegnő védőnöksége alatt álló lawn-tennis verseny alkalmából fog pár napot a Balatonnál tölteni. E végből főudvarmestere, Bellegarde gróf, a

Gr. Zichy Jenő a körnek ajándékozta Ligeti Antal „A magyar Alföld” című olajfestményét, a jeles tájképfestő egyik nagyobb és szép képét.

Síremlékek. Reviczky Gyulának, az élete virágában elhunyt jeles költőnek sírját már díszes emlékjelölő, melynek költségei adakozásból gyűlte s a Petőfi-társaság állította. A leleplezés mult vasárnap történt. Az ünnepélyen sok író jelent meg s a Petőfi-társaság nevében Komócsy József tartott emlékbeszédet, a mely után letették a sírra a Petőfi-társaság, az „Othon, írói és hírlapírói kör”, a „Pesti Hírlap” és az emlékbizottság díszes koszorúit. Ezután Bodnár Zsigmond olvasott fel egy alkalmi verset, majd meg Tolnay Lajos Várady Antal alkalmi ódáját szavalta el. — Az egybegyűlteknél többen innen a Reiner Bertalan sírjához az izraelita temetőbe ment át, a kinek barátai állítottak sírkövet, a következő felirattal: „Reiner Bertalan író, meghalt 1890 márcz. 3. Állították barátai.” A magyar tárgy érdekes tárczáiról ismert író emlékéét őrző a sírkő. A felavatásnál Singer Zsigmond, a „N. Fr. Presse” budapesti levelezője mondott beszédet.

Angol művésznők a képviselőház karzatán. Két angol művésznő keltett e hó 23-ikán feltűnést

szóval 68 ellenében megadta az engedélyt. Az új német színházat és hrszámig tervei, melyben Hentsch berlini építész és branschweigi vállalkozók a főszerkesztők. A költségeket 600,000 frtra számítják. — A rig színház építésére alakult egylet gr. Keglevich István volt intendáns elnöksége alatt szervezkedett, s alap-szabályait fölterjesztette a belügyminiszternek. Az aláírók között vannak: Lvka Döme 1000 frttal, gróf Hadik Sándor 600 frttal, Beöthy Ákos, Emich Gusztáv, Bercsényi Béla, Linder György orsz. képviselő stb. Az aláírók folynak tovább és az új magyar színház talán még hamarabb fog felépülni, mint a tervezett német színház.

Az údv hadserge Budapest. Ez a különös vallásfelekezet, melyről évek óta annyit olvasunk, s mely főhadiszállásról, Angliából, mind távolabbi helyekre küldi csapatait és előőrseit, nálunk is megkezdte a pihatólást, s a mult heten két misszionárius: Railton ezredes németországi biztos és Hoodler főhadnagy érkezett Budapestre.

Ellátogatnak a szerkesztőségbe, s azokhoz, kikhez ajánuló levelekkel voltak ellátva. Szeretnék volna négyföldet is tartani, de mint idegeneknek, ez nem oly könnyű; tehát a belügyminiszterhez folyamodtak. Bizonyára tapasztalhatták, hogy Budapestben az emberek meg vannak elégedve a magok vallásával s nincs kedvük egy újondujt felekezetbe lépni. A két misszionárius a „Páris” fogadóban lakott, hová több budapesti ismerőst hívtak meg, a kikkel értekeztek. Railton ezredes ismertette az údv hadsergeinek tanait, szokásait, elterjedtségét, hírlapjait s végül kijelentette, hogy Budapestre egyelőre azért jött, hogy információt szerezzen. Noha azt tapasztalta, hogy Budapest igen erkölcsös város, de a jóból soha sem léven elég, mégis azt tartja, hogy itt szükség van az údv hadsergeire. De a megalapítás-hoz csak akkor lát hozzá, ha erre vonatkozó kéréseket kedvezően intézik el a belügyminiszteriumban.

A 32-ik ezred tulajdonosainak arcképei. A 32-ik gy. ezred jubileuma alkalmából a főváros törvényhatósága tudvalevőleg elhatározta, hogy lefekteti az ezredtulajdonosok arcképeit s azokat az ezrednek ajándékozza. A képek festésével Stetka Gyulát bízta meg, a ki azonban csak két képet festett meg: Gyulai Samu gróf és Estei Ferdinánd modenai herceg arcképét. A másik két kép Papp Henrik és Tolnai Ákos műve. Az első Forgách Ignác gróf, az utóbbi Eszterházy Miklós herceg arcképeit festette le. Az ezredtulajdonosok korhú egyenruhában vannak megörökítve. A képek most már teljesen készek s a főváros legközelebb mind a négy képet díszes keretbe foglalja, átadja az ezredparancsnokságnak.

Lakberendezések tárlata. Az iparművészeti társulat egyesülve az iparművészeti muzeummal és a műbarátok körével, megvalósítja régi tervét és a jövő évben lakberendezési tárlatot rendez Budapestben. E tárlat jelmez, fegyver és egyházi öltöny kiállítással lesz egybekötve. A kiállítás helyéül a városligeti iparszarnokot szemelték ki. A tárlat ügyében tizenötsz tagból álló bizottság alakult, mely Keglevich István gróf elnöke alatt tartott legutóbbi ülésén megállapította nagyjában a programot. A bizottság elnöke Keglevich gróf és egyik tagja, Lechner műépítész közelebbi külföldre utaznak, hogy tanulmányokat tegyenek a kiállítás érdekében.

Gazdag ezüst-lelet. Aradmegye alispánja a nemzeti muzeum éremtani osztályának ezernyelősszáz-három darabból álló ezüst éremleletet küldött fel átvizsgálás végett. A gazdag éremlelet egy talpai román paraszt találta a szántóföldjén. Ez a negyedik éremlelet, a melyet a muzeum Aradmegyéből vesz. A talpai lelet, mely a leggazdagabbak közé tartozik, a Boesky-lelet mozgalmas idejéből való, valamely jobbmű család pénzkészletét képezhette s talán a veszedly elől való menekülés közben került a föld alá. A legnagyobb részt 1200 db magyar denár képezi, a melyek közt van Hunyady Mátyás, II. Lajos, Zápolya János, János Zsigmond, Ferdinánd, Miksa és Rudolf korabeli. Boesky ezüst garasai szintén szép számmal vannak a leletben, ezenkívül Báthory Zsigmond-féle pénzek s lengyel érme, német pénzek és csehországi fillérek. A kincs 1606 után kerülhetett a föld alá. A lelet egy része visszakérül Aradmegyébe; a muzeum gyűjteménye számára kiválasztották a szükséges darabokat, a miként a lelet tulajdonosait szabályszerűen kárpólták.

Kitiltott festmények a párisi múcsarnokból. A párisi múcsarnokban rendezett kiállításról a rendőrség kiküldött két festményt távolítottak el. Egyik Vimos császár ábrázolta, a mint Lova két néte, Elzászt és Lotharingát összetapas. Montabon festette. A másik Vauquelin képe és tonkingi katonák holt. testiből képezett piramis ábrázol, melynek címszó: Jules Ferry feje képezi. A címe: „Finis oronot opus”.

Erdélyi szőnyeg Bécsben. A bécsi kereskedelmi muzeum szőnyegkiállításán a magyar szőnyegipar is képviselve van. Az országos iparművészeti muzeum 18 darab erdélyi szőnyegét állított ki, melyek nagy érdeklődést keltenek. A kiállítás tanulmányozása végett Radics Jenő, az iparművészeti muzeum igazgatója, a mult heten több napot töltött Bécsben.

MI UJSÁG?

A király utazása. Péc és Fiume fényes napokat éltek. Zajos lelkesedéssel üdvözölték a királyt, ki

Stefánia yacht-egylet elnökéhez megfelelő lakások végett kérdést intézett. Nemesak a Stefánia-yacht-egyletnek, de Balatonfürednek régi óhaja teljesül a látogatása által. Remélhető, hogy ő felsége oly jól fogja érezni magát a Balatonon, melyet édes anyja, Henriette belga királyné is megkedvelt az 1878-iki látogatásakor, hogy a védőnöksége alatt álló yacht-klub versenyeit évenként rendszeresen kitünteti megjelenésével.

Százezer forintos alapítvány. Schlauch Lőrincz nagyváradi püspök százezer frtot tett le a káptalan kezébe, mintegy visszhangjaképpen a király pécsi szavainak „a vallásos érzület és a szellemi műveltség ápolására.”

Előadások a nemzeti muzeumban. Érdekes eszmét pendített meg a közoktatásügyi miniszter. Azt óhajtaná, hogy vasárnapként a muzeum egyes tárlataiban, de különösen a természetrajziakban — mint Párisban teszik, magyarzó előadásokat tartssanak a közönségnek az egyes tárgyakról. E tárgyban különben legközelebb tanácskozás lesz, melyen dönteni fognak a terv fölött.

Új írói kör. „Othon” név alatt alakult az írók társalgó köre, melynek kényelmes és szép berendezés helyisége a muzeum-köruton, a „Fiume” kávéház fölött van berendezve. Elnöke Rakosi Jenő, a „Budapesti Hírlap” szerkesztője. A kör berendezését számos iparos egész előzékenységgel teljesítette.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK.

Azon t. olvasóinkat, kiknek előfizetése f. június hó végével lejárt, megrendeléseik mielőbbi be- küldésére kéri föl a kiadó-hivatal, nehogy a lapok küldésében fennakadás álljon be.

A Vasárnapi Ujság eredeti elbeszéléseket és életképeket, nagyobbbrét illusztrálva, közöl Jókai Mórtól, Mikszáth Kálmántól, Baksay Sándortól, Gyarmathy Zsigánótól, B. Büttner Linától, Petelei Istvántól, Szivós Bélától, Szomaházy Istvántól, Kacziány Gézáttól, Kazár Emiltől, Törs Kálmántól, stb. A külföldiek közül leginkább az angol, francia, orosz szép- rodalom jelesebb elbeszélői műveit mutatja be.

A Vasárnapi Ujság társalapjának, a most már 37-ik évfolyamában lévő Politikai Ujdonságok, nek rendez előfizetési ára egész évre 6 frt, évközlőre 1 frt 50 kr. A Vasárnapi Ujság előfizetői azonban egész évre 4, negyed- évre 1 frtért rendelhetik meg. A Politikai Ujdonságok tehát nem csak aránylag, de által- lában véve is a legolcsóbb politikai lap az or- szágbán s a hetenkint megjelenő politikai lapok között egyuttal a legterjedelmesebb és legtar- talmasabb is. Egyik héten másfél, a másikon két egész íven jelenik meg s e terjedelm lehe- tővé teszi, hogy ne csak a politikai, hanem általában az egész közélet nevezetesebb je- lenéseire kiterjeszthesse figyelmét s hétről- hétre számot adjon mindenről, a mi az egyik számtól a másikig letelt idő alatt a bel- és kü- löfdön fontos vagy érdekes történt. Így egészíti ki a napok történetének előadásával a Vasár- napi Ujság közleményeit s folyton az esemé- nyek színvonalán igyekszik tartani az olvasót úgy, hogy a napi lapok rendez olvasása nélkül is állandóan tájékozva legyen a világ folyásáról. A Politikai Ujdonságokhoz minden második héten Magyar Gazda című, képekkel illusz- trált gazdasági lap van csatolva, mely a mező- gazdaság, állattartás, gazdasági gépismertet, kor- tészet, szőlőtermelés és pinceszegedesség, baromfi- tartás, selyemtermelés és vadászat, konyha- és háztartás körébe vágó tájékoztató közleménye- ket s gyakorlati utasításokat, hasznos tudnivaló- kat közöl a legjobb források után mindarról, a mi a külső és belső gazdaságra, annak mellék- égai általában az életmód czélyszerű berende- zése és kellemessé tételére vonatkozik. A Poli- tikai Ujdonságok a Vasárnapi Ujság-gal együtt megrendelve egész hétre ellátják a házat a legmondosabban válogatott olvasni valóval olyan árért, a mely szerény voltával még a külföld kedvezőbb sajtóviszonyai között is feltűnést keltene.

Az előfizetések a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadóhivatalába, Budapest, Egye- tem-utca 4., küldendők.

HALÁLOZÁSOK.

Miklósy Gyula, ismert vidéki színész és volt színész igazgató, legutóbb Egri Kálmán színtársula- tának tagja, meghalt Kézdi-Vásárhelytől, 53 éves korában, e hó 23-ikán. Husz év előtt jelentékeny szerepet vitt a főváros színiügében, abban az időben, mikor a budai népszínház bezárult, s a törekvések oda irányultak, hogy a pesti részben második színház legyen. Miklósy színtársulata játszott abban az idő- ben Budán, aztán egy kis színházat építtetett Pesten az István-téren, mely egy darabig nagy pártolós- sában részesült, mert jó tagjai voltak: Vízvári, Tamási, Solymossi, Tihanyi stb. Majd a városigletben emelt nagy színikort. De egyszerre megapadt a kö- zönség részvéte. Miklósy színtársulata széthiblott,

ő maga ismét vidékre ment. Tehetséges drámai szí- néző volt, a kit szeretett a közönség. Utóbbi időben kínos betegséggel küzdött, s a mozgalmas pályáját még ez is súlyosította. Ötvegyet és hét gyermeket hagyott hátra.

Elhunytak a közlebbi napok alatt: PLACHY LAJOS, közjegyző, volt országgyűlési képviselő, később főis- pán, 75 éves korában, Trecsénben. Már 1849-ben mint képviselő jelen volt a debreczeni országgyűlé- sen, a függetlenségi nyilatkozat kihirdetésénél, a miért halálra ítélték, de kegyelmet kapott: a hatva- nas években az Almássy-féle összeesküvésben vett részt s tizenegy évi fogságra ítélték, de egy év múlva kiszabadult. Képviselő volt az 1861-iki és 1868-diki országgyűléseken is. Az elhunytban Plachy Bertalan trencsénmegyei kir. tanfelügyelő édes aty- ját gyászolja. — ULLMANN KÁROLY PÁL, az első ma- gyar általános biztosító társaságnak több mint ne- gyedszázad óta igazgatója, a fővárosi zenei életnek jelentékeny tényezője, maga is művész a zongorán, 60 éves korában, Budapestben. — KOHÁRY MENTHÉRT, nyug. honvéd huszárezredes, 53 éves, Kaplonyban. — NAGY MIHÁLY, 1848-49-iki honvéddalhadnagy, nyug. vasúti ellenőr, 59 éves, Zólyomban. — SIR- RÁCKI ÁGOSTON, m. kir. honvéddalhadnagy, 57 éves, Sza- tmárott. — TÖRÖK JÓZSEF, nyug. gymn. tanár, életé- nek 73-ik évében, Erzsébetvárosban. — DR. BECK ADOLF, fővárosi ügyvéd, 46 éves, a fehérmegyei Rácz-Szent-Miklóson. — HAMOS ANTAL, földbírtokos, 41 éves, a trencsén-templői fűrészüzemben, s a szalóczi eszlá- di sárboltban temették el. — ID. DOBÓCZY LÁSZLÓ, bírtokos, Heves és Külső-Szolnok vármegyék egykori főszolgabírája, Tisza-Szalókon s nagy kiterjedésű eszlá- di gyászolja. — TRPULA JÁNOS, József főherczeg urad- lalmának szántártartója, 52 éves, Tisza-Szent-Miklóson. — ID. PÁL JÓZSEF, jubilélt nyug. kántortartó, 69 éves, Dombóvárt. — MOLNÁR ELEK, ügyvéd, 54 éves, Miskolcson. — SEBES FERENCZ, Bihar megye bizottsá- gi tagja, 78 éves, F. Tóton. — GELTCH JÁNOS, a közö- ségi kereskedelmi akadémia és polgári iskola tanára, ki hangversenyekben is buzog működtető, 71 éves, Kolozsvárt. — SCHLAUF ALBERT, a maros- vásárhelyi pénzügyigazgatók számvevő osztályá- nak főnöke, 39 éves. — KOZMA GÁBOR, Bácsán. — SZIRMAI ISTVÁN, kereskedő, 40 éves, Kunhegyesen. — BÉKÉNY JÁNOS, 60 éves, Szanda-Váralján. — KERN ISTVÁN, fővárosi háztulajdonos és bizottsági tag, 77 éves.

FUCHSNÉ szül. Kossuth Johanna, a fővárosi körök tiszteltreméltó matrónéja, 90 éves, kinek családja a szabadságharc után rendkívül sok zaklatásnak volt kitéve a Kossuth név miatt, s Fuchsné atyjának menekülnie is kellett, dacára hogy nem vett részt a szabadságharcban. — HEDRY FERDINÁNDNE, szül. Váday-Szakmári Mária, 60 éves, Kassán. — TOM- CSANTINE, szül. Mauksch Paula, Tomcsányi László országgyűlési képviselő édes anyja, 76 éves, Tibán. — ÖZV. VOGONITS KÁLMÁNNÉ, szül. Tiber Karolina, 49 éves, Budapestben. — GOBR LÁSZLÓNÉ, szül. Schu- ler Luiza, Kaloecán. — TUTSKÉ SÁNDORNE, szül. Szabó Gizella, kolozsvári ügyvéd neje, Szabó Ferencz szegedi tanítóképző intézeti igazgató leánya, 21 éves, Szegeden. — TELBÉDY-FARKAS LIDIA, 76 éves, Buján. — RUSZICS GYÖRGYNE, szül. Brankovics Angelina, Brankovics György szerb patriárkának leánya, Nagy- Kikindán. — PULLIO PÁLNE, szül. Gregorivits Má- ria, 71 éves, Atádon. — ÖZV. DEMETER GYÖRGYNE, szül. Olearcsik Terézia, 66 éves, Kis-Várdán. — SCHMID GYVLÁNE, szül. Zelasko Antónia, 36 éves, Dömösön.

A külföldön elhunytak: CALMAN LEVY, híres párisi könyvkiadó, kinek a francia irodalom legjelesebb könyvei jelentek meg, 72 éves. — WEBER VILMOS, göttingai tanár, ki 1833-ban a villamos távirót fel- találta, 78 éves, Jetzingenben.

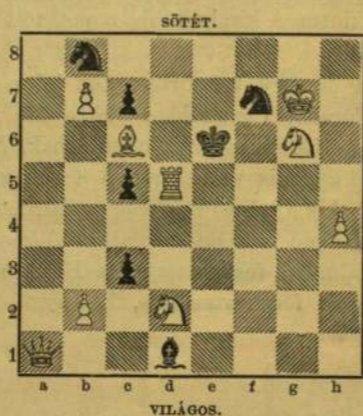
Szerkesztői mondanivalók.

H.-M. VÁSÁRHELY. K. F. A. sorshuzások jegyzékét társalapunkban, a Politikai Ujdonságok-ban közöljük. Tihany. R. tárgyhalmaz miatt késett. Ha... A bojtár dala. Az előbbi csinos lírai han- gon szól, csak az a kár, hogy tele van tömve szávszer- eslépelt hasonlatokkal; az utóbbi is figyelemreméltó, a nélkül azonban, hogy egészen megítélné a mértékét. Győtrelem. Nem vagyok én. Honszerelmű csillaga. A szerk. mondanivalókban már rég megírtam, hogy előbb beklúdtott verse nem közölték. A most beklú- dtotték tartalmilag jobbakk, de kidolgozásuk nagyon gyarló. Betegen. Az eleje bágyadt, vonatott, csak a hetedik strofa végén vesz egy kis lendületet; ettől fogva szép, de nem annyira, hogy kárpótást nyujtana a vers első felének gyöngösgéret, s a hanyag verselésért. Vers, mely ilyen rimekkel van tele: reál-lád, zokog - öszefoly, almaim-szármányai, ma már irodalmi szin- vonalon álló lapban nem láthat napvilágot. Boránd Gyula sirjára. Az első strofa - bár az egész csak egy elcsépejt hasonlat - elég csinos, a második versszak azonban egész lapos, színtelen. Holdvilágos csendes éjben. Az ósz. Nem jó min- tákat követ. Régi kimentek divatból, s jó, hogy ki- mentek, az ilyen szentimentális németes hangú versek. Válás után. Közölni fogjuk.

Marti Jóska. E kisérteties elbeszélésből hiányzik a költői igazság. Hogy egy vőfély boros fővel bolondot tesz s széles jó kedvében még a halottat is meghívja a lakziba, az még nem ok a tragikai bűnhődésre. Talán lehetett volna e tárgyból valamit csinálni, ha nem a vőfély, hanem a vőleány hívta meg a halottat - menyasszonyának régi szeretőjét - ki épen e miatt az esküvő miatt lett öngyilkos. A kőröröm és szívtel- lenség jobban kihívta a sorost, mint egy részeg ember bolondsága. Nem közölhetők: A bujdosó. Rákóczi sírjánál. Je- gyesem kis nővérehez.

SAKKJÁTEK.

1668. számú feladvány. Schindler F.-tól.

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1661. számú feladvány megfejtése

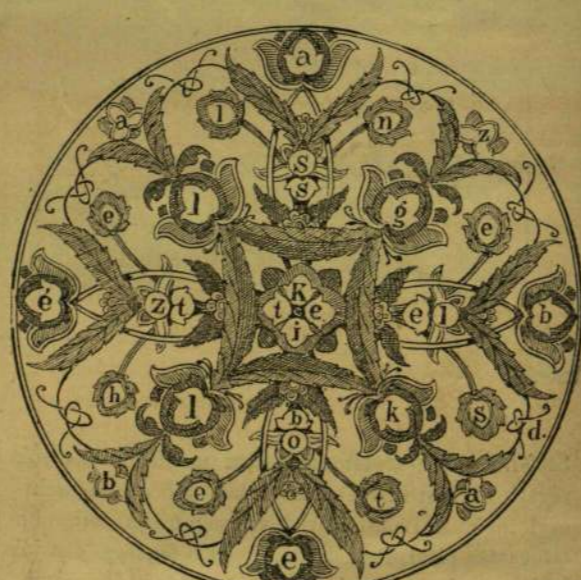
Weinheimer R.-től.

1. Vg8-d1 Ke4-d3 (a) 1. Vg8-a4 Ke4-d5 (b) 2. Fd2-f4 t. sz. 2. Fd2-f4 t. sz. 3. Kh1-g2 t. sz. 3. Vd1-d6 mat. 4. Vd1-d4-e3 mat.

1. Vg1-e2 c6-c5 (c) 1. Vg2-a5 b6-b5 2. Vd1-f3 t. sz. 2. Fd2-a5 b5-a4 3. Fd2-c3 t. sz. 3. Vd1-d4 Ke4-b5 4. Hb3-d2 mat. 4. Vd4-d3 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapestben: K. J. és F. H. - Andorfi S. - Kovács J. - Ung.-Tarnócson: Németh Péter. - Kézdi-Vásárhelyt: Györbíró Gergely - A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A Vasárnapi Ujság 24-ik számában közölt kép- talány megfejtése: Kornél jó nagy tuskó, de Károly tegnap aszer sutba lökte.

HETI-NAPTÁR, június-július hó.

Table with 4 columns: Nap, Katholikus és protestáns, Görög-Orosz, Izraelita. Rows show dates from 28V to 4S with corresponding religious observances.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Egész selyem benyomtatott foulardot frt 1.20 egész frt 4.65 méterenként (körülbelül 450 különböz mintá) - szállít ruhánként vagy végzésára hitel- és vámdíj-mentesen a házba. Homburg G. (sz. és k. udv. szállító) selyemgyári raktár. Záróházban. Minták póstaforralva. - Levelekre Svájcba 10 kr.-os levélbélyeg ragasztandó.

Előfizetésre felhívás URAMBÁTYÁM

VI. évfolyamára.

Az új negyed küszöb felhívjuk a humornak minden kedvelőjét, hogy előfizetőink díszes sorába álljanak. Lapunk célja: tartózkodvány minden politikai és társadalmi pártoskodástól, humoros elbeszélésekkel és versekkel, adomákkal és szellemes ötletekkel mulattatni a községeit. Képeinket továbbra is Jankó rajzolja az ifjabb művész nemzedék legkiválóbb tagjaitól támogatva.

Az előfizetés ára:

juliusától szeptember végeig 2 frt. juliusától december végeig 4 frt.

Az előző évfolyamokból is áll még néhány teljes példány rendelkezésünkre, melyet új előfizetőink egyenkint 4 frtért megrendelhetnek.

Az Urambátyám kiadóhivatala.

VERA FORRÁS. Hazánk legtisztább, legolcsóbb és legjobb szén-savú, égványes savanyuvize. Véghles-Szalátnán, Zólyom-m. mindig friss töltésben kapható a budapesti forrártárban: Erzsébet-körút 56. szám alatt, továbbá füzerejételekben és vendéglőkben 1 telefon összeköttetés. Számos raktár a vidéken.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárnál kapható: SEGITS MAGADON ÉS ISTEN IS MEGSEGIT IS MEGSEGIT. A ROCHDALEI BECSÜLETES TAKÁCSOK TÖRTÉNETE ÉS SIKEREI G. J. HOLYOAKE MŰVE UTÁN ÁTDOLGOZTA BERNÁT ISTVÁN. Ára füzve 30 kr. - Postán bérmentve meg- küldve 35 krajczár.

Sternberg A. és Testv. Hangszer-Ipar Budapest, kerepest-út 36. képes árjegyzék ingyen és bérmen.

Legjobb és Leghíresebb Pipere Hölgypor La VELOUTINE Különleges Riszpor BISMUTTAL VEGETIVE CH. FAY, ILLATSZERÉSZ, PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

Kwizda KÖSZVÉNYFOLYADÉKA fájdalomcsillapító szer köszvény, csúsz és idegbajokban. Ugyiszintén jeles hatású fizcamodásoknál. az izmok és idegek feszültségénél. helyi görcsöknel (lábikra-görös), idegfá- jás, főként pedig erősítésül nagy fáradsá- gok, hosszú menetek előtt és után. Egy palacczkal 1 frt o. é. Kwizda Ferencz János, cs. és kir. osztrák és királyi román udv. szállító és kertületi gyógyszerésznek, Korneuburgban, Bécs mellett.

Bizonyítatik, hogy a helyőrségi kórházban és a katonai fűdő-gyógyintézetben Badenben, Kwizda köszvényfolyadéka a osz külfönböző alakjai, név- szerint izomcsú, úgyiszintén a köszvény és ideges- ség ellen, ép úgy magában, valamint kévfárdók segédesszke gyanánt, jó hatással alkalmaztatott. Baden, 1886 szept. 21. Dr. Mühlleitner, cs. és kir. főorvosos és kórház-rezstő. Föletet a Magyar királyság számára Budapest Török József gyógyszerárában; kapható továbbá nagyban: Kocheimer Frigyes utódi, Neruda N., Thallmayer és Seitz, Strobenz testv., s Des- tsinyi F.-nél; kicsinyben minden gyógyszerárban. Szives figyelembe vételül. E készítmény vásá- rlásánál kérjük, mindig Kwizda köszvényfolyadékat kérni, és arra ügyelni, hogy épen minden palacczk zárványa, valamint a cigit is a mellékelt védjeggyel legyen ellátva. Kwizda Ferencz János, cs. és k. osztrák- magyar és kir. román udv. szállító, és ker. gyógyszerész Korneuburgban, Bécs mellett.

50 év óta sikerrel használtatik! Szeplő és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztátalanságokat eltávo- lit jótállás mellett a Spitzer-féle szeplő és májfolt elleni arczkenőcs és Salvátor-zsappan. Valódi minőségben egyedül a 116 év óta fennálló DIENES J. C.-féle Salvator-gyógyszertárban ESZÉKEN, FELSŐVÁROS, kapható. 1 tégléy Spitzer-kenőcs 35 kr. 1 darab Salvátor-zsappan 50 kr. Hatása előmozdítottatik a Spitzer-féle salakos mosdóviz használata által, 1 üveg ára 50 kr. Ajánlom makacsabb bőrtisz- tálatlanságoknál a Milic-arczkenőcsöt, 1 tégléy 50 kr. - Kíttendő lyoni rizspor, 1 doboz 1 forint, kis doboz 50 krajczár.

FIGYELMEZTETÉS! Készítményeimet kíttendő hatású miatt sokan utnozzák, kéretik tehát a t. cz. közönség csakis Dienes-féle eszékli kenőcsöt és zsappant kérni és elfogadni. Raktárak Budapestben, Török József gyógyszerárában Király-utca 12. Postai megrendelések utánvét mellett azon- nal pontosan eszközölhetnek.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárnál kapható: CSIKY GERGELY AZ ATYAFIAK REGÉNYE. Ára füzve 1 frt 50 kr.

AZ ATLASZ-CSALÁD. CSIKY GERGELY REGÉNYE. Ára füzve 2 forint.

Különös figyelemre méltó! A hírneves dr. Forti-féle SEBTPASZ, mely rendkívül gyögyereje, el- oszlato, érlel s fájdalom- csillapító hatása által leggyorsabb- legbiztosabban és egyszerűen a gyökeres gyógyulást eszközöl különösen a jokban, 1 csomag ára 50 kr., nagyobb csomagja 1 frt. Haszn. utasítással együtt, postán küldve 50 kr.-al több.

Központi küldeményező raktár Budapestben: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál Király-utca 12. sz. Bécsben: Pleban Xav. Ferencz a régi cs. kir. tábori gyógyszerárában, István-tér 1. sz. Dr. Girtler gyógyszerárában, Freising 7. sz. Scharrer, Kossuth gyógyszerárában, Mariakülfőrt-útsz. 72. szám. Fritz G. és R., Brünnertstrasse 5. sz., Raabe Bruno I., Bickerstrasse 1. Drogistaknál. Prágában: Fürst József gyógyszerárában, Foric 1071. Gróznában: Nedved A. gyógyszer. a Múrtéren. Budapestben: Fáykiss József gyógyt., a nagy Kristóf-hoz. Ilos N. gyógyszerárában, V. ker. Rádóczi-utca 8. sz. Budy E. varosi gyógyszerárában, városbástya 9. sz. Pillich F. gyógyszer. Dorottya-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 93. szám. Krieger György Kálvin-tér. Barna Zejmood marokkó utca 2; továbbá Thallmayer és Seitz, Nédor-utca 10. Kochmeister Fr. utódiának nagy korona-utca 32. Neruda Nándor, hatvani utca 7. sz. Drogistaknál. Kráskany J. udvari gyógyszerész a várbán. Vlassek E. gyógyszerész-úr a Trissinnavárosban, J. áno-tér. Dr. Szabó B. gyógyszerész Vízváros, fő-utca. Moldoványi J. Páredon; Balassa-Gyarmatnál; H.-Gombán; Komáromban; Ló- konyán; Szabolcsban; Dunaföldváron; Ezeréden; Eperjesen; Ersek- uvaróton; Eszéken; Gyöngyösön; Győrön; H.-Hadházon; Huson; Jászberényben; Kaloecán; Kaposváron; Karcson; Kassán; Késmárkon; Kis-Várdán; Komáromban; Mező- Kővácsháza; Miskolcson; M.-Bocskereken; M.-Kamizsán; N.-Károlyban; N.-Köröscsön; N.-Szombaton; N.-Váradon; Nyir- egyhásan; Nagy-Kállón; Pakson; Pécsen; P. szonyban; Pá- nokon; Rimaszombaton; Rozsnyón; S.-A.-Ujhelyen; Sopron- ban; Sümegben; Szatmáron; Szarvason; Szegeden; Sz.-Fe- hérvárott; Szekelyhádon; Szentesen; Solnokon; Szombathelyen; Tarpán; Temesvárott; Tescsán; T.-Ujlakon; Tokaj- helyen; Tormosán; Tornyosán; Ungvárott; Vácon; Váranföldön; Veszprémben; Villányon; Zilahon; Zircen; Erdélyben; Brassón; Deesen; Fogarason; Kolozsvárt; Kézdi-Vásár- helyen; M.-Vásárhelyen; M.-Szebenben; Szepes; Szégyörgyön; Szászvároson; Vajda-Konyádon.

Óvás! Sebtapaszon beszerzésnél hamisítottok óvakodjunk. Csak akkor valódnak tekintendő, ha minden csomag göngyö- letén védjeggyel, a használati utasítás pedig szonkivil nevem vonása hasonmásával (facsimile) el van látva. Főképp még arra is ügyeljenek, hogy a használati utasítás a pesti könyvtárban, részvény-társaság nyomása. Ezen kíttendő hatású, nem eléggé ajánlható gyógytápasz készí- tője Forti László. Lak.: Budapest, I. ker., Nándor-utca 3.

Meglepő hatása a Czerny-féle „keleti rózsatej“ mely oly szép, gyengéd, ragyogó fehér ÜDE IFJU ARCZSINTZ

Czerny-féle „TANNINGEN“ a legjobb olmentes, teljesen ártalmatlan, rögön ható HAJFESTŐ-SZER mely a haj, szálak, valamint a szemöldök a leggyorsabb módon és már egyszeri használat mellett teljesen megbuzulatos és kifogástala- nul ugyanazon fénylő szőke, barna vagy fekete természetes színt adja vissza, melylyel az őszülés előtt hirt és mely szintén nem szappannal, sem gőzfürdőben többlet le nem megy. Ára 2 frt 50 kr. Szappanok, pouderek, szájjavok, parfümök stb. Törvényesen védett, legteljes mértékben megizgatott és valódi minőségben kapható.

Czerny Antal J.-nél Bécs, I. Wallfischgasse 5. Szétküldés szonnal utánvét mellett, megrendelések 5 frtől kezdve máj- lítás és csomagolási költség nélkül. Levélre az összes készítmé- nyekről kívánatról ingyen és bérmen. Raktárak a nagyobb gyógy- szertárakban, illatszerek és fodrászüzletekben; mindig határo- zottan CZERNY készítményét kell kérni s másméni visszutasítani. Raktárak a következők gyógyszerárában: Budapest, Török József, király-utca 12. Árad: Ring, Elias, Khudy; Budapest: Neruda; Belényes: Tóth; Debreczen: Rotachnek; Kassa: Wandraschek, Megy, Kolmar; Kolozsvár: Pálczky; Komárom: Kirschner; Újvárad: Hoffmann; Lengos: Verics; Miskolcs: Dr. Herz; Szeged: Barcsay, Elsbay; Temesvár: Jahner stb.

Tisztelt Reakció és Közvélemény!

Itt a két alkotmánybánya, Közte Istók, a Bolond, Bármelyikkel húz közülök: Búnak, gondnak mattot mond!

Légy hát municipalista, Vagy reformer, az a fő: Hogy «Bolond Istókra» bölesen Már fizesseket elő!

Bolond Istók.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„BOLOND ISTÓK” humorisztikus képes hetilapra.

A «Bolond Istók», a legnagyobb és legdiszesebb magyar élelzap, a tizenötödik évfolyam harmadik negyedébe lép.

Előfizetési feltételek:

julius-szeptember énegyedre 2 frt
julius-december félve 4 frt

Előfizetések, legzélszerűben posta-utalvánnyal, a kiadóhivatalnak küldendők: Budapest, Egyetem-utca 4. szám.

Felkérjük mindazon t. előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejárt, azt megújítani sziveskedjék, hogy a szétküldésben akadály ne legyen.

A Bolond Istók kiadóhivatala.

Szt.-Margitszigeti gyógyfürdő.

A szt.-margitszigeti sétakert, tiszta, pormentes levegőjével és elismert jó hatású 35° R. meleg kén-szulfidforrásával lealkalmasabb gyógyhelynek bizonyult. A korszerű fürdőberendezésen kívül van 300 szoba, társalgási és tekejáték-terem, posta, telefon, távirda. Kifőnő eredménytelennel használható a hévíz mint fürdő vagy belsőleg, mint gyógyvíz és belélegzésre a következő kóralakok ellen: orsz., szájak, idült kötegek, külsőbántalmak, idült székrekedés, hólyaghurut, női bántalmak, garat-, gége-, tüdőhurut, hűdések, idegbántalmak. Utóbbiak ellen a vilámsos fürdők alkalmazzák meglepő sikerrel. Fürdő- és menetjegy együtt váltva, valamint fürdőbérlettel mérsékelte ár. A gyógyhelyen fürdővendégek a fürdő- és menetjegy-nél előnyben részesülnek. A lakásoknál május és szeptemberben 30 százalékos engedmény. Rendelő fürdőorvos: Dr. Bauer Antal főhercegi udv. orvos. Fürdő-udvar tartama május 1-től szept. 30-ig. Hajóközlekedés félóránként. Menetjegy hétköznap 20 kr., vasárnap és ünnepnap 34 kr. Naponkénti katonas- és csigányzene. Arszabály kívánatra bérm. megküldetik. Megrendeléseket lakásokra átvesz.

a szt.-margitszigeti gyógyfürdő felügyelősége Budapesten.

Advertisement for 'SZŐRVESTŐ POR' (POUDRE DÉPILATOIRE) by BRÜNING G. C. from Frankfurt. Includes an illustration of a woman and a child with a product tin.

Advertisement for 'Nyaralóba, fürdőbe utazóknak!' (For those traveling to resorts/baths). Lists various products and prices for bathing and travel.

Advertisement for 'KERTÉSZ TÓDOR' (Gardener Todor) in Budapest, Dorottya-utca 1. sz.

Advertisement for 'WALLA JÓZSEF' (Wall József) cement and brick factory. Lists products like granite, concrete, and bricks.

Advertisement for 'AZ ARCSZŐR' (The Eyebrows) hair removal product. Includes an illustration of a woman and text describing the product's benefits.

VASÁRNAPI UJSÁG

27. SZÁM. 1891. BUDAPEST, JULIUS 5. XXXVIII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt... Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt... Csupán a POLITIKAI ÚJDONSÁGOK egész évre 6 frt... Kétfoldi előfizetéseken a postai... megfizetésű vidéki is csatlakodó.

MÁRIA TERÉZIA ÉS AZ 1741-KI ORSZÁGGYŰLÉS.

Európa újabb történelmének napjai nem egy nő-uralkodónak látták fényesen megfutott pályáját és dicső tetteit. Hogy minden mást mellőzzünk: csak Erzsébetre, a híres angol királynőre és Katalinra, a hatalmas cárnőre hivatkozunk, a kik országukat a jólét és fölvirágzás, valamint a tekintély magas fokára emelték s megmutatták, hogy a legeresebb munka végzésére is alkalmas lehet a nő, ha fejedelmi érényekkel dicsekszik.

bant lelkesedést előidézte; most is megindulással olvassuk a lapokat, melyek e nagy-szerű jelenetet részletesen élénk tárják. A legkiválóbb külföldi és hazai történettudósok foglalkoztak a nagy királynő pályájának nyomozásával, de azt, mennyire sikerült neki hazánkat saját céljainak megnyernie, milyen összhangba tudta a trón érdekeit a magyar nemzet érdekeivel hozni: csak legújabbán látjuk a Marczali Henrik művéből*, mely Mária Teréziát, a

* Megjelent a Magyar történelmi életrajzok VII. évfolyamának II. füzetében.

ki szívvel-lelékkel élt nemzetünk javának, mint igazi magyar uralkodót mutatja be.

Mikor Mária Terézia született (1717 május 13-án), Károly császár és király már teljesen reményét veszítette, hogy férfi örökösöt hagyjon hátra birodalmában. Meg is állapította már azt az örökösödési rendet, mely azután néhány év múlva pragmática sanctio néven Magyarország és az egész monarchia legfontosabb alaptörvényévé lőn. S épen ezért, mivel a császári pár jóformán már az ifjú főhercegnő születésekor számolt ama nehéz és roppant felelősségre való hivatással, melyre őt a gondviselés kijelölte: a leggondosabb nevelésben részesítette az ifjú királyleányt. Anyjának, Braunschweigi Erzsébetnek közvetlen felügyelete alatt kezdte elsajátítani az elemi ismereteket, a francia, olasz, latin és spanyol nyelvet, föllépett az ünnepi zene-előadásokban, gyakorolta magát a czéllövésben és vadászatban, noha ez utóbbiban, mint anyja megjegyzi, nem sokra vitte. Természetes, hogy a mint a kis főhercegnő testben és lélekben egyaránt fejlődött, csakhamar az a kérdés kezdte foglalkoztatni a szülőket, ki legyen a férje Mária Teréziának? «A császárt és tanácsát annál jobban érdekelte a vő kiszemelése, mert nemcsak szeretett leányának sorsa, hanem a dynastiának é: a monarchiának jövője is e választástól függött.» Először Don Carlos, a spanyol trónörökös látszott legalkalmasabbnak e választásra, de azután e szándék csakhamar meghiúsult, Ferenc, Lipót lotharingiai hercege fia, felé fordult a császári pár figyelme. Ferenc 1723 óta folyvást a bécsi udvarnál tartózkodott, hol őt a császári család tagjainak tartották s reá, mint a nagy Károly hercege, a Bécs megmentője és Buda visszafoglalója unokájára a rokonszenvek avval a nemével tekintettek, melyet a régi derék ösök emléke sugálni szokott. Ferenc tanulmányait a császár éber gonddal

MÁRIA TERÉZIA.